Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 11 декабрь 1976 шу. • № 149 (5660). • Мах 2 кеп.

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 60 ШУ ДИЗАРА—ДАХА МА-ДОАГГIАРА НАКЪАГIОРГДА!

СИЙЛАХЬ - БОККХАЧА ОКТЯБРА 60 ШУ ДАЛАРА СИЙНА 1977 ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯРА ДОЛА ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА «ГРОЗНЕФТЬ» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНЕ БОЛХЛОЙ, ИНЖЕНЕРНО - ТЕХНИЧЕСКИ, IИЛМАН БОЛХЛОЙ, ГIУЛАКХЕРЧА НАЬХА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXV съезда сийлахь-йоккхача программо дегаш ураоттадаьча Ленина орден лелаеча «Грозиефть» производственни объединене коллективо КПСС ЦК Октябрьски (1976 ш.) Пленума решенешта жоп луш толамца кхоачашдаьд мехкдаьттен газн яккха аьнна тIайийца хиина социалистически декхараш.

1976 шера 11 бетта оттаьча планаи тIайийцача социалистически декхарели совгIа даьккхад 84,4 эзар тонн мехкдаьтта, 30.4 млн. кубометр газ, планал совгIа ехкай 1,8 млн. сома маьха продукци, планал совгIа баь пайда 1,8 млн. сом ба.

Iоаьвча опытах пайда эцаш Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахой сийдола традицеш дIахо хьош, сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу далар керда къахьегама толамаш дахарца белгалдаккха безам болаш Ленина орден лелаеча «Грозиефть» производственни объединене болхлоша, инженерно-технически, Iилман болхлоша, гIулакхерча наха 1977 шера укх лохехьара социалистически декхараш тIаэц:

Iилманнеи техниканеи карагIдаьннарий производства процессашта шерра автоматизации телемеханизации яра, къахьегама овсарле лакхъяра, берригача балха эффективноста дикал айяра ларда тIа технологи эргайоахаш тоаяра чотах мехкдаьттеи газн яккхара шера план ханал хьалха кхоачаш а яь планал совгIа 50 эзар тонн мехкдаьттен 5 млн. кубометр газн яккха. царца цхьана 7 ноябрь тIакхоачаш — 40 эзар тонн мехкдаьттен 4,5 млн. кубометр газн;

планал совгIа 5 эзар тонн газови бензин даккха, цунца цхьана 7 ноябрь тIакхоачаш 4 эзар тонн;

чаккхдаккха дIалуча дерригача мехкдаьттах 55 процент дикала цхьоалагIча категорегIа хилийта. Планал совгIа 1.5 млн. сома маьха товарни продукци йохка. цунца цхьана 7 ноябрь тIакхоачаш — 1.3 млн. сома маьха. Продукци йохкарагIа планал совгIа 500 эзар сома пайда бе;

планал совгIа 0.3 процента къахьегама овсарле лакхъе а, хIаьта цун чотах кхы тIа хьа мел йоаккха продукци яккха а.

Промышленни категоре мехкдаьтта запасаш дукхагIа хилийта лерхIаш перспектива дикагIа йолча: Правобережная Ястребиная, Октябрьская, Кънлбаседа-Малгобекская, Гудермесская яхача моттигаш тIа разведка еш бурув тохилга хьагулде.

Подсолеви юрски отложенешта бурув тохача кхаь скважина 5650 метр лоаман тIоанашта бурув тоха. Мехкдаьтта доагIий хьожаш № 12 йола скважина тахка. Старогрозненски лохера меловой мехкдаьтта доалла моттиг промышленни разработка яра кийчъе. Тохкам баь 15 скважина йистеяккха, царца цхьана шиъ — оттаьча планал совгIа:

белгалъяьча мероприятей чотах 1977 шера промышленни категорей запасаш 7,5 млн. тонн дукхагIа хилийта, цунца цхьана 7 ноябрь тIакхоачаш — 5 млн. тонн.

Iилма - тохкама балхаш дара шера план дикал лакха а йолаш 1977 шера 25 декабре кхоачашъе. «СевКавНИПИнефть» института разработкаш производствана юкъейоалаярах шера экономически эффект 9 млн. сом хулга Iалашде. хIаьта дIадахийтача сомо юха хьалур 3,26 сомага дIакхачийта:

рационализаторски предложенеши изобретенеши производствана юкъейоалаяра чотах шера 2 млн. сом кходе. Керда техника, технологи, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбоаккхилга производствана юкъедахьарах шера 3 млн. сом экономически пайда баккха;

мехкдаьтта доаллача моттигашкара дукхагIа мехкдаьтта даккхара керда методаш юкъеяхьара Iилматохкамеи промысловни балхий перспективни план производствана юкъейоалаяр духьа 1977 шера IV квартале «Малгобекнефть» НГДУ Южно-Вознесенск яхача моттиге XII—XIII тIоанашка опытно-промышленни Iи чуяхийта.

8,6 млн. квтч электроэнерги кхос, цунца цхьана 7 ноябрь тIакхоачаш — 7 млн. квтч, 1.1 эзар гигакалорий йIовхали 1600 тонн условни доагори кходе.

шера 9300 квадратни метр дола цIенош хьалдаь доахилга Iалашде;

мухь дIа-юха кхахьара шера план ханал хьалха кхоачаш а яь планал совгIа 120 эзар тонн уж дIа-юха дахьа. Транспорто планал совгIа деш дола гIулакхаш къахьегама овсарле лакхъяра чотах де;

производство лакха квалификаци йолча кадрашца Iалашъяр духьа кагирхой чотах керттерча профессей 500 болхло кийчве, 3 400 сага квалификаци айе;

колхозаштеи совхозаштеи юрта боахам дIахо айбара гIо де, из дара:

юртбоахаме къахьегаш 15 эзар сага-ди даккха; 90 эзар тонн юртбоахама мухь дIа-юха бахьа: материалашца Iалашбеча, юртбоахама техникана ремонт ечапроизводственни объекташта ремонт ечеи реконструкци ечеи новкъостал де.

Керда социалистически декхараш тхоашта тIа а ийца республика берригача болхлошка, инженерно-технически болхлошка, гIулакхерча нахага, колхозхошка кхайк тхо Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу далара даха ма-доаггIара накъадахара кхы а хьинаретIа яхь йоаржае аьнна.

ШерагIа никъ ле «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача патриотически болама!

КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъеча юкъехьоргда вай доагтIаш дола дакъа!

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ ДИЙЦА А ДИЙЦА КЪОАБАЛДАЬД «ГРОЗНЕФТЬ» ОБЪЕДИНЕНЕ БОЛХЛОЙ, ИНЖЕНЕРНО - ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ, ГIУЛАКХЕРЧА НАЬХА КОЛЛЕКТИВАЙ СОБРАНЕШКА.

ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА «КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЯХАЧА МАШИНАШЪЕЧА ЗАВОДА КОЛЛЕКТИВО СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 60 ШУ ДАЛАРА СИЙНЕИ 1977 ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯРАИ ТIАЙИЙЦА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXV съезда решенеша деташ айдаь йолаш «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа болх бе шерра социалистически яхь йоаржаьча «Красный молот» яхача Грозненски машинашъеча завода коллективо 11 бетта йола продукци маьхала яккхара план 100,6 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа маьхала яьккхай 223 эзар сома тайп-тайпара продукци.

КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенешта жоп луш коллективо лерхI 10-ча пятилетка хьалхарча шера продукци яккхареи, маьхала яккхареи паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъе а оттаьча планали укх шера тIайийцача социалистически декхарели совгIа 100 эзар сома маьха оборудовани, цу даькъе минеральни удобренеш еча предприятешта йола аппаратура — 30 тонн боарам болаш, паччахьалкхен дикала Знак йолаш 9МГР-73 яха 15 насос, Венгрена, Кубана, Болгарена, Корейски Халкъа Демократически Республикана лаьрхIа 23 единица оборудовани арахеца а.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце кховзткъа шу дизара яха ма-йоагтIара накъаяха гIерташ завода коллективо ший производственни торонашка а хьежа 1977 шера тIаэц укх тайпара доккхагIдола социалистически декхараш:

шера планал совгIа 400 эзар сома продукци маьхала яккха, 1976 шераца нийсбича производства боарам 5,5 процент лакхбелга Iалашде, цу даькъе къахьегама овсарле лакхъяра чотах — 95 процент;

1977 шера 10 бетта программа оттаьча ханал 2 ди хьалха чаккхъяккха, планал совгIа 300 эзар сома продукци маьхала яккха. Продукци маьхала яккхара шера план ханал 3 ди хьалха кхоачашъе;

дунен тIа дикагIйолча образецашца нийслуш дола оборудоване керда гайпаш хьаде. Аракхувсара духьаларча манифольеда (МПБ2А—80—700) керда издели; агрессивни средствашта йола фонтанни арматура; 2200 мм диаметр йола шарови сепаратораш: «Грозиефть», «Грозиефтеоргсинтез» объединенешта йолча оборудоване 14 единица серийни арахецилга карадерзаде;

минеральни удобренеш арахецаш йолча предприятешта лаьрхIа аппаратура хьаяра шера план ханал хьалха, 1977 шера I квартале кхоачашъе;

1976 шераца нийсдича къахьегама овсарле 5,3 процент лакхъелга Iалашде, цу даькъе 1977 шера оттаьча планал совгIа 0,2 процент а еш;

подсобни болхлой мукъабовлийтара чотах лоархIаме профессеш йола 350 болхло кийчве, 800 болхлочун квалификаци лакхъе;

инженерно - технически болхлойи гIулакхерча наьхен 650 хIаране ший творчески планаш кийчъе, хIаране ший задани йолаш болх беш бола нах 1150 сагага кхоачабе;

1977 шера планагIа лаьрхIача 6 процента меттел продукце хьае хала хилар 6,5 процент кIезигде;

къахьегамеи продукцеи дикала управлени яра комплексни система юкъейоалаяра болх сихбе. Паччахьалкхен дикала Знак яла кхаь тайпара издели кийчъе; дикала лакха категори йола продукци 9280 эзар сома арахеца, цун удельни дозал маьхала йоаккхача продукце юкъарча боарама 20 процентага кхоачаде;

110 болхлочоа хIаране ший тамагIа а долаш болх бе бокъо лулга Iалашде. Арахецача изделешта кIезигагIа металл дIадахийтара, лерага хьежжа уж хьатедара чотах кходе Iаьржеи сийрда бесаш долеи металл — 1500 тонн, электроэнерги — 1 млн. 200 эзари киловатт-сахьат, условни доагор — 850 эзар тонн;

1976 шераца нийсдича машиннаькъа вагонаш сеца лоаттаяр кхозза кIезигде. Предприяте автомобильни транспортах пайда эцара коэффициент 8 процент лакхъе, 0,8-нега из кхоачае;

рационализаторски предложенеш юкъе йоалаярах 202 эзар сома экономически эффекти планал совгIа 200 эзар сома пайдеи баккха. Мехкдаьтта промыслови оборудованена запасной оатхалаш арахецара мощносташ 400 эзар сома дукхагIа хилийта;

боахама хьисапе завода реконструкци ярга дIададар 120 эзар сомал кIезигагIа доацаш карадерзаде. Республика гIишлои индустре база хьаяра эша оборудовани кийчъяра балхаш 1977 шера I квартале чакхдаха. Цу гIулакха 160 эзар сома маьха 220 тонн оснастка кийчъе. 1977 шера фондоотдача 5 процент лакхъелга Iалашде;

1976 шераца нийсдича халкъа эша товараш арахецар 30 процент лакхделга Iалашде, уж шера 600 эзар сомага а кхоачаде. Культурно-бытовой лоархIам болчеи боахаме эшачеи кердача товарий пхи тайпа арахецилга карадерзаде.

республика колхозашкеи совхозашкеи 40 эзар сома боарам болаш шефски болх чаккхбаккха. 1977 шера юртбоахама балхашка 9 эзар сага-сахьат болх бе;

80 квартира йола нах чубаха цIенош хьалдаь даха, завода тIачIоагIъяь город Грозне улицаши территори тоаяра йола мероприятеш чакхъяха.

Октябрьски Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши Iома а яь, оаха тIахьех городен республика юртийи къахьегамхой балха эффективности дикали лакхъяра, вай паччахьалкхен вахаре сийлахь дола цIей къахьегамеи политически хьинар кхы а чIоагIа айдарца белгалдара!

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ ТIАЙИЙЦАД ЗАВОДА ЦЕХИЙ, УЧАСТКАЙ, БРИГАДАЙ КОЛЛЕКТИВАЙ СОБРАНЕШКА.

«Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахоцта дика вовзаши цар сийдеши ва газоэлектросварщик Буравлев Николай Петрович.25 шу дизад цо цига балха моттиг ца хувцаш къахьега. Цу шерашка йоккха опыт Iоаяьй цо ший балха тIа. Массе тайпа сварочни балхех тIехдика кхеташ ва из. Ший опыт дIа а луш, цо кийчбаь итташ бола специалисташ хьинаре къа а хьегаш башха-дика толамаш доахаш ба.

Иштта волча Николай Петровича дукха совгIаташ тийнвад. Царна юкъе я «Знак Почета» яха ордени Ленински юбилейни медали. Хьинаре къа а хьегаш ше лелаеча коммунистически къахьегама ударник яхача цIера сий даим лакха лоаттадеш хьавоагIа из.

СУРТА ТIА: газоэлектросварщик Н. Буравлев.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

КЕРДА ДЕКХАРАШ БЕЛГАЛДУ

Дукха ха яц «Джалка» совхоза свеклай кхашка балхаш сихденна лийнна. ШIаьхха шелал эттача хана шоай мел бола низ оарцагIбаьккхар совхоза кулгалхоша шекара свеклаш сиха чуийца яхара. Октябрьски цIей хьатIакхачалехьа из болх чакхбаьккхар. ХIанз лархIа йиш я мел свеклаш яьлар кхай тIара, мишта кхоачашдаьд социалистически декхараш.

Пхийтта звено яр укх шера шекара свеклаш кхееш. Царех дукхагIйолчар кхоачашдаьд социалистически декхараш. ХIара гектара тIара чуийцар юкъера лаьрхIача 300 центнер из культура. ХIаьта звеношта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхле Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча Юсупхаджиева Куржана кулгалдеча звенос яьккхар.

Цу звенол дукха тIехьайисанзар Джабраилова Масарас, Самраилова Еситас, Салтагириева Нунас кулгалду звенош а.

ХIанз тIадоагIача шера кхебергболча шекара свеклай-хьувкъама уйла еш ба уж. Баьккхача толамах кхоачам а ца беш, тIадоагIача шера республика цхьадолча боахамашка санна, хIара гектара тIара 500 центнерал кIезигагIа йоацаш шекара свеклаш чуэца дага ба совхоза кхаш леладераш.

З. БЕРСАНУКАЕВА,
Шалински района «Джалка» совхоза кадрай отдела йоккхагIа йола инспектор.

Техника кийчъю

Город Грозиерча Ленински района чуйоагIача «Родина» яхача совхоза мехмастерскера графикагIа хIара ялх дийнахьа тоа а яь араяккха езаш я цхьацца трактор. Цхьабакъда цу юкъа дукхагIа тракторащ тоае карагIдоаларащ мехмастерске болхлой ба.

ЙиълагIча квартала планагIа тоае езаш яр 14 трактор. Царех шийтталагIа яр хIанзлехьа тоа а яь дIаеннай тракториста Шкодин Александра. Бакъдар аьлча, цо ше а дакъа лаьцар из трактор тоаеш.

Мастерскера араяьина трактор цIена, къаьга, лепаш хул конвейера тIара йоагIаш санна. Цуцухьа механизатор раьза хул тоаяьча трактора. ХIаьта тамаш а яц. Йоккха балха опыт йолаш ба мастерске техника тоаеш бола нах. Уж ба электросварщик Везиев Николай, слесарь Лисицын Николай, аккумуляторщик Белозеров Георгий, аьшкапхьар Джанаралиев Зайнди, тракторист Собко Олег, кхыбараш.

ХьатIадоагIача юбилейни 1977 шера накъаболхаш совхоза механизатораша, мастерске болхлоша декхар тIайийцад 23 февраль тIакхоачаш, комбайнаш йоацаш, боахама еррига техника тоаяь яккха, къахьегама овсарле лакхъе, «Сельхозтехника» объединенегара новкъостал ца дехаш еррига техника шоай низаца тоаяь яккха.

Совхоза керттера инженер Агабеков Феликс Яковлевич дика организатор ва, Юрта боахама техника тоаяра болх дикагIа белааргболаш тайп-тайпара узлаш тоаеча участкашта тIахьожам лоаттабе декхарийла бир цо мехотрядий начальникаш, бригадираш. Масала, тоаяра ший ханнахьа мастерске тракторащ хьайоалаяра бехктокхаме мехотряда начальник Исупов Анатолий ва, хIаьта механизаторащ запасной оатхалашца Iалашбара, тишъеннача оатхалашта реставраци яр вIаштIехьдаккхара бола бехктокхам мехмастерске заведующеча Гужов Павел Семеновича тIабиллаб.

Совхоза машино-тракторни парке 75 трактор я. Царех дукхагIа яраш совхоза сомий бешамашка, баьцадаарий кхашка болх беш я хIанз. Машино-тракторни парко беча балха хадданза тIахьожаш лоаттабу совхоза директора Советски Союза Турпала Т. Крутова.

Шоай са санна дукхавеза юртбоахама техника тоаерашта 1964 шера денз мехмастерскена кулгаллеш вола Гужов Павел Семенович. Цунна хIара механизатор ше ма-варра вовз. Цудухьа Гужова хIара болхло ши-ший моттиге дIаоттаве ховш.

— ХьатIадоагIача 1977 шера кхоачашде дезаш доккхий декхараш латт совхоза болхлошта хьалхашка. Оаха кхетаду, техниках бизза пайда эцаш къахьегарца мара толамаш даха йиш йоацилга,—йоах Агабеков Феликса.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

СОВЕТСКО-ЛИВИЙСКИ ДОКУМЕНТАШТА КУЛГАШ ЯЗДАР

9 декабре Кремле кулгаш яздир советско-ливийски документашта.

Кулгаш яздеча хана цига бар:

советски оагIонгахьара — КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, РСФСР Министрий Совета Председатель М. С. Соломенцев, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель К. А. Халимов, ЛАР-ера СССР посол И. Н. Якушин, кхыбола официальни нах;

ливийски оагIонгахьара — ЛАР-а революционни командоване Совета Председатель полковник М. Каддафи, революционни командоване Совета член, герзашцарча низий главнокомандующи подполковник Абу Бакр Юнес Джабер, СКР-ацарча бузама паччахьалкхен министр Таха Шериф Бен Амер, кхыча мехкашцарча гIулакхий паччахьалкхен министр Али Абдельсалам Трейки, СССР-ера ЛАР-а посол Дау А. Суейдан, кхыбола официальни нах.

Кулгаш яздир:

форда наькъагIа кемаш дIа-юха ахийтара хьакъехьа СССР правительстванеи ЛАР правительстванеи юкъе яьча соглашенена. Цунна кулгаш яздир: СССР правительствана хьалхара — СССР форда флота министра Т. Б. Гуженкос, ЛАР-а правительствана хьалхара — промышленностен Iалама ресурсайи министра Джадалла Азуз ат-Тальхе;

экономически технически цхьана гIулакхаш леладара дешаех лаьца яьча переговорий протокола;

СССР-ан ЛАР-ан юкъе 1977 — 1978 шерашка цхьана культурни гIулакхаш леладара программана. Цунна кулгаш яздир: СССР правительствана хьалхара — СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитела И. Н. Земскова, ЛАР-а правительствана хьалхара — ЛАР МИД экономически технически цхьана леладеча гIулакхашта йолча комитета председатела, посола Хейри Бен Амера.

(ТАСС).

Визит чакхъяьннай

9 декабре Москвера ший мехка дIавахар Ливийски Iарбий Республика революционни командоване Совета Председатель полковник Муамар Каддафи. Советски Союзе хиннав из КПСС ЦК-аси СССР Лакхехьарча Совета Президиумои вийха вена официальни визитагIа.

Ливийски Iарбий Республикаи Советски Союзеи паччахьалкхений байракхашна хозъяьча аэродроме М. Каддафи накъавоаккхаш бар: КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, РСФСР Министрий Совета Председатель М. С. Соломенцев, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

Советий мехка гIолла

ХАРЬКОВ. «Болата эп» оал ремонтно-механически заводе арахеца йоланьча агрегатах. Предприяте цу тайпара хьалхара устройство хьаяра балхаш чакхдаьннад. Дистанционни кулгалде йиш йолаш, хIамаи теда цун инструмент эшача оагIорахьа цIеношteи наькъаштеи, трубопроводаш Iодохкача нийслуча кхыча духьаленаштеи кIала гIолла чакхйоалл. Ший тайпарча, дикагIча марках долча болатах хьаяь деталаш йола агрегаташ чIоагIа тешаме я.

БАКУ. Азербайджача колхозийи совхозийи мелиоративни отрядаша тух доалла лаьтташ цIендара Iан балхаш дIадоладаьд. Карарча шера тухах мукъадаьккхача Ширвански, Мильски, Мугански арений а лаьтташ тIара кхычарца нийслича цкъам ахаззеи дукхагIа боамбеи ялатеи хьувкъам чуийцаб.

ИтталагIча пятилетка чакхъялале республика мелиораторащ 150 эзар гектар тух доалла лаьтташ цIенде дезаш ба.

ОШ (Киргизски ССР). Ошски аьшкабетонни хIамаш еча завода конвейераш тIара Iояьлар Ярославски областе республика гIишлошъераша хьаеча «Киргизстан» яхача баьцадаарaш кхедеча совхоза болхлошта лаьрча цIеной деталаш. хIа деш долча хьалхар. Кхоккха цIа а долаш шишша квартира чуйола цIенош шин-кхаь дийнахьа вIашагIделле довлл. Цу тайпара хьалхара шовзткъа цIа декабре — январе кийча хургда. Уж хьалдергда Нечерноземья лаьтташ карадерзаде бахача киргизска гIишлошъераша.

ГАГРА (Грузински ССР). Наха лаьрхIа керда канатни никъ буллача оборудовани вIашагIйоллаш латт. Кхо бIаь метр хулача наькъо «Скала» яха салаIа цIа форда йистана дувзадаргда. Цхьан сахьата 380 саг дIа-хьа вугаргва «бега гIолла лелача трамвайчикаша». ХIанз Грузе иттнеи совгIа канатни никъ буллаш латт.

МИНСК. БIаьстий дIаюв ялагий культурай ги цIендаь баьннаб Белоруссе лаьтта леладераш. ДIабувргболаш кийчбаьб лакха хьувкъам луча сортах бола мукх кеи, кIа.

СЛОБОДЗЕЯ (Молдавски ССР). Кизга Iоакъа кIала хьалкхеьча помидорий хьалхара парти Москве дIаяхьийтай Слободзейски районера Республике баьцадааращ кхедеча эггара доккхагIдолча цун боахамаша дIадахача аьхки 230 эзар тонн совгIа томаташ, нарсаш, шибаз, кабуц, тайп-тайпара баьцаш гульяй. Йоккхийча тепличии комбинаташа дизача шера баьцадаарий конвейерага болх байта торо лу. Iан хана слободзейски баьцадаараш кхедераша мехка промышленни центрашкеи республика торгови сетеи 2000 тонн совгIа керда баьцадаараш дIадохьийтаргда.

КОМСОМОЛЬСК - на - АМУРЕ. Моттигерча универмага лаьрхIа хьалдъяьча йиъ этаж йолча цхьаькха цхьан здание Хабаровски крае эггара йоккхагIа хилийтар из. Тика торгови залаша дIалаьца моттиг шозза дукхагIа я, хIаьта, самообслуживани хиларах, продавецаш кхоалагIа дакъа мара IотIакхийттабац. ХIанз Комсомольске самообслуживани йолаш бIаь тика я.

РОВНО. Украина комсомола цIерагIча льнокомбината ткачихас Н. Харченкос шин шера декхар кхоачашдаьд. ХIанз цхьан оборудоване тIа болх беш йола кхо сменица пятилетка кхоалагIча шера чотах къахьегаш я. Хьалха латтача болхлоша нормагIа йиъне тIа бе беза болх бархI станока тIа бу. ХIанз цар юкъарча чота тIа 300 эзар совгIа метр кIадаш да.

НЕМЧИНОВКА (Московски область). Укхаза хии деттача лаьтташ тIа удобренеш тассара программировани яра дешашта хетаяь ерригроссийски семинар хьайийллар. Цун доакъашхоша мелиоровани лаьттай эффективность лакхъяра, лаьтташта химизаци яра, хьувкъама гIулакха ЭВМ леларa дешаш дувцаргда.

АЛМА-АТА. Кокчетавски областа Азатски элеваторе 27 эзар тонн чуйода иьлагIа силосни корпус хьалъяь яьннай. Ялатаца еш йола еррига процессаш механизировани я укхаза.

1977 шера хургболча хьувкъама лаьрхIа Казахстане еррига а 800 эзар тонн ялат чугIоргдола элеваторaш хьаергья.

КИШИНЕВ. Молдаве дикагIоола лаьтта леладераш гулбелар республика столица болхлошта хьалхашка, массахана санна юртбоахама шера итогаш а шоай планащ а ювца. Юрта къахьегамхой бахар керда машинаш, приборащ, наха эша товараш арахецача заводийи фабрикаии цехашка. Балха моттигашка даьха толамаш дувцаш. КПСС XXV съезда решенеш вахаре чакхъяхара дерригача халкъо лоаттабеча къовсаме городерей юртарей къахьегамхоша юкъеккхуьха дакъа дувцаш къамаьлаш хилар цига

(ТАСС).

КОММУНИСТИЙ ХЬИНАР АЙ А ДЕШ...

Тха парторганизаце массаза а йоакхо ю цун берригача членашта тӀадилла хьалда гӀулакх хилийтара, хӀаране хьинарах, знанеех, опытах пайда дикагӀа эцара.

Коммунистий хьинар айдара боккхача лоархӀаме хилар партийни документаш хувцар. Уж хувцача юкъагӀа а хийцачул тӀехьагӀа а дикка чӀоагӀденнад коммунисташа шоашта тӀадеххача гӀулакхашта хьалхара доагӀар хьадехилга. ХӀара коммунистаца къаьст-къаьста собеседовани елга. Уставо дӀадехараш кхоачашдара хьакъехьа цар еча отчеташка ладувгӀалга хӀанз а леладу оаха партбюро заседанешка санна, иштта цеховой парторганизацей партсобранешка а. Укх шера хӀаранеца еш 7-зза собеседовани яьй, тайп-тайпарча дешаех ладийгӀад. Партийни бюроси-цеховой парторганизацешеп чӀоагӀа уйла тӀайохийт къахьегамцарча гӀулакха, тӀайиллача поручене хьакъехьа коммунистий хьинар айдара. Цхьан партсобране дийцар оаха производстве комбината коммунистий авангардин лоархӀам лакхбарах дола дош.

Тха коммунистех 75 процент бараш коммунистически къахьегама ударникаш ба, вожаш из цӀи яккха гӀерташ къовсам лоаттабеш, рационализатораш болаш ба. хӀаране шо-шоашта тӀанийна шера декхараш ханал хьалха, укх шера сентябреи октябреи, кхоачашдаьд 10 коммунисто. Коммунисташа чӀоагӀа хьинар тӀадахийта къахьег халача балхашта механизации автоматизации еча, керда техника юкъеккхухьача. Цар инициативагӀеи цар хьинаре дакъа лоацаш кирпишк йокъаю прогрессивни хьисап юкъелихьад № 2 йолча цехе, хӀаьта из бахьан долаш камерни сушилкашкара кулг-кара беш бола хала болх юкъера дӀабаькхаб, цу балхаш тӀара мукъаваькхав 16 саг. Бийда кирпишк чуувттаю автоматаш оттаеш латт. Берригача коммунисташа хьинаре дакъа лоац «ХӀара балха денна — дикала Знак!» яхаш девиз а йолаш лелаеча социалистически яхье, шоай декхараш толаме кхоачашду, овсарегӀа къахьегара оарцагӀбоах парте боацараш.

Массазара партийни поручени йолаш ба комбината коммунисташ, эшаш моттиг нийсьелча цкъара кхоачашъе поручени а тӀайохк. Поручени дӀаекъача хана теркалъю хӀара коммуниста уйла, хьинар, идейно-политически боарам образовани, квалификаци. Тарлуча метте оаха теркалъю коммуниста кхоачашъе лоаш йола моллагӀа поручени.

Болх вӀаштӀехьбаьккхача, поручени дӀаекъача хана уж дерригаа хӀамаш теркал а деш коммунистий хьинар айдаь масалаш дукха а доаладе йиш йолаш да. Коммунисташа нн. Н. Л. Швыдкова. А. А. Бексултанова хьахьеккхад шоаш бокъонца бола кагирхой наставникаш хилар, уж ба комбината наставникий совета хьинар долашагӀа бола членаш а. Коммунисташ М. В. Огнева, Ш. Ш. Шайдулов, С. И. Исаев дуккха шераш хьалхагӀа деңз производстве хьалха латташ хьабоагӀа, орденаши медалаши еннай царна бархӀлагӀчеи ийслагӀчеи пятилеткашка, организаторски кхетам къаьстта дика ба цар. цудухьа №№ 2, 4, 5 йолча цехий коммунисташа шоашта кулгалде херж уж.

Поручени цхьатаррарча боараме екъар коммунистий хьинар лакхлеча хьалех цаӀ да. ТӀадилла гӀулакх доацаш бола коммунисташ тха бац, цхьабакъда совнагӀа царна из тӀа ца дилла, луш йола поручени уйла а яь яла гӀерт тхо, цун лоархӀамах дӀаккхетабу оаха уж, из дикагӀа кхоачашъяра фу де деза хьех.

2-ча цехе керда технологически лини вӀашагӀйоллача хана цеха коммунисташта дӀахайтар оаха из ханал хьалха эксплуатаце дӀаяларо заданешц декхараш кхоачашдеча хана цунах цеха а комбината а мел пайда баргба. Комбината коммунисташа а царна цхьаца парте боацараша а сийленца кхоачашдир из задани, хӀаьта из бахьан долаш цехо укх шера 10 бетта планал совгӀа 1,5 миллион кирпишк хьайир, хьалха латтарех цаӀ а хинна дӀаэттар цех. Цеха коллективо ший кхоачамаши торонаши лархӀа а лаьрхӀа, йиста а йиста, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенешта дола доагӀача тайпара жоп далар, духьа встречни план тӀанийцай, хьалхагӀа хиннача планал совгӀа IV квартале 450 эзар кирпишк арахеца.

ДукхагӀа бола коммунисташ лоархӀамегӀарча участкашка ба тха болх беш, болхлой болаши инженерно-технически балхаш деши ба тха 83,7 процент коммунисташ, цар шоашкара хьокхам гойтарца, дешаца, гӀулакхаца оарцагӀбоах парте боаца къахьегамхой заданеши декхараши кхоачашдара, царна коммунистически кхетам балара болх бу.

ЛоархӀамегӀара дешаш дувцача хана яь критически замечанеши тийнна предложенеши теркал а еш, хьадда мероприятеш кийчъю оаха уж кхоачашъяра, аргӀанарча собране коммунисташкеи парте боацарашкеи хоам бу уж кхоачашъяра леламах.

«Тамбовски областной партийни организацерча критикаи самокритикаи хьалах» бола КПСС ЦК Соцам кхоачаш а беш, оаха тхоай хӀара деннарча балха тӀа чакхдоах юкхара, коллективе дисциплина, организованность, порядок чӀоагӀъяра новкъостал ду. Йиллача партийни собране дувца «Парте XXV съезда дӀадехарашка хьежжа социалистически яхь леларахи дӀахо дегӀайоалаяра де дезарехи» дола дош укх шера кийчдеча хана юкъеззар коммунистийн парте боацача активистийн йоккха группа. Цу йийллачеи кхычеи партсобранешка Ӏнийца решенеши чӀоагӀъяь мероприятешц кхоачаш миштта ю хьожаш хӀара денна тохкам бу, хӀаьта из лоархӀамегӀара средство я коммунистийн парте боацарийн хьинар айдара.

1976 шера II квартале леляьча социалистически яхьа итогегӀа, парте обкома бюрос соцам а баь, комбината коллективана хьалхара моттиг хьожаьй. Диплом еннай, республикански Сийлен доска тӀа яьккхай, эгара дикагӀа йолча ахчан премеца цхьана РСФСР гӀишлой материалий промышленноста Министерства а гӀишлош ярен промстройматериалийн болхлой профсоюза ЦК-а а карара кара тела ЦӀе байракх, КПСС Грозненски горкомен горисполкомен, Чечено - Ингушстройматериалы» яхача объединене ЦӀе байракхаш еннай.

ХӀара коммунистен ерригача парторганизацен хьинар айдара хиланза даргдоаца хьал да коммунисташтен парте боацараштен идейни кхетам балар. Комбинате партийни образоване системе дешаш 104 саг ва, экономически образоване системе — 40 совгӀа саг. Партийни экономически дешара керттера декхар лоархӀ оаха съезда идеяш хӀара коммуниста, хӀара къахьегамхочунга дӀаккхачийтар, дерригa политически декхараш комбината боахами культуреи дегӀаккхувлара практически декхаращца айхха дувзар.

Комбината партийни организаце дукха къахьег юкъара деккхараш кхоачашдеча оперативни массово-политически балхага хӀара коммуниста, къахьегамхочоа шийн моттиг нийсагӀа хьахаржа новкъостал дайтара, цар къахьегамен общественни хьинар айдайтара.

Цувца цхьана, коммунистий хьинар айдара комбината парторганизаце беча балха тӀа цӀенхаштта кхоачамбоацараш а да. ХӀанз а дика вӀаштӀехьдаьннадац тха къаьст-къаьстача цеховой парторганизацей денал лерттӀа айде, КПСС Уставо яхараш телхадеш моттигаш нийслу. ЛерттӀа уйла тӀайохийташи хьинаре оарцагӀа бовлаши бац комбината реконструкци еча, технически прогресс, керда техникеи технологии юкъейоалаеча, къахьегам дикагӀа вӀаштӀехьбоак, кхача, кхы а цхьадола дешаш къестадеча.

1976 шера итт бетта планал совгӀа 280 эзар сома продукци маьхала яьккхай комбината коллективо, 2,7 миллион кирпишк арахийцай планал совгӀа. Къахьегама овсарле лакхъяра план 102 процент кхоачашъяьй, планал совгӀа баь пайда 110 эзар сома ба.

КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш, цига къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева хьакхайкаяь положенеши выводаши дӀахора шоай гӀулакхаш чакхдахара хьехам тела программни документ да комбината коммунисташта. Тхоай ма-хулла гӀулакхаш чакхдоахаш да тхо 1976 шера заданеш толаме кхоачашъяра, дерригача технико-экономически хьокхамашта 1977 шера плани бӀарчча шхе шера плани тешаме кхоачашъяра, Сийлахьйоккхача юбилейна — Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара даха ма-доагӀара накъадахара.

А. МАХАШЕВ,
Грозненски № 2 йолча гӀишлой материалий комбината партбюро секретарь.

Партбюро балхах, администраце бойхама гӀулаккех, планови технико-экономически хьокхамаши социалистически декхараши кхоачашдара леламах лаьца хан-ханнахьа хоам баро, аргӀанара декхараш шоай хан-ханнахьа коммунисташта, цеховой парторганизацешта, ерригача коллективана хьалхашка увттадаро дикка айду коммунистий хьинари инициативеи. ХӀара аргӀанарча партсобране партбюрос хоам бу собранешта юкъерча юкъагӀа ше баьча балхах лаьца. Йийллача партсобранешка, шерра вӀашагӀтехача партбюро заседанешка, болхлой собранешка предприятей, цехий кулгалхоша, керттерча специалисташа, отделий начальникаша шоай гӀулакхий а планаши декхараши кхоачашдара хьалхашка оттадаьча гӀулакхий а хьакъехьа отчеташи информацеши елга вӀаштӀехьдоах оаха.

Уйла а еш партийни собранеш кийчъяро, цига эггара сагота гӀа дола дешаш дувцаро коммунистий хьинар айду, кругозор шеръю, хьинаре къахьега коллектив оардагӀъях...

ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦЕШКА

хьанцарчен цеховойн парторганизацей, из вале а е кхывале а волча болхлочун балха ерригача оагӀоний боагӀача тайпара мах бара, нийслуча кхоачамбоацарий массе оагӀорахьара анализ яра, уж дӀадахара ший ханнахьа де дезар дара.

Укх шера сентябрь бетта гуйран-Ӏан замалахьа болх бе комбинат кийчъяра леламах дола дош дувцаш хиннача йийллача собране чӀоагӀа критика йир специалисташта цӀенхаштта кхоачамбоацараш бахьан долаш. Партийни бюрос хьадда мероприятеш белгалйир Ӏан замалахьа болх бе комбинат кийчъяра чакхъяха, халкъа тӀахьожама лакхерча группаца цхьана шийн лирача тӀахьожама кӀаллаьцар уж кхоачашъелга. Керттерча даькъе Ӏан замалахьа болх ба, ра кийчъяь яьннай комбинат.

Вознесенски газобензинови завода чуйоагӀача Карабулакски производства коллективо цхьаккха бутт дӀабахийтабац укх шера паччахьалкхен плани тӀанийца социалистически декхараши дикка тӀеххоачаш ца деш. Цхьайтта бетта план а ханал хьалха кхоачашъяьй цар. Уж толамаш доахача хьинаре къа а хьегаш шоай новкъосташта хьокхам телаш хиларца белгалбаьнна ба технологически установка воккхагӀвола оператор, Къахьегама ЦӀеча Байракха кавалер А. Г. Лямзин, къахьегама ветеран, оператор В. И. Лысенко, заводской лабораторе лаборантка Н. Т. Немоляева.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) оператор В. Лысенко, лаборантка Н. Немоляева, воккхагӀвола оператор А. Лямзин.

И. Плиева сурт.

ДИКА ТОЛАМАШ

КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева Краснодарски края кхаш лелaдерашка яздаьча письмона жоп а луш, паччахьалкхенга 4200 центнер ялат, 5600 центнер шура, 850 центнер дулх, 5650 тонн баьцадаараш дохка дош делар Грозненски района «Юбилейный» совхоза къахьегамхоша, хьалха тӀанийцача социалистически декхарегӀа 4000 центнер ялат, 3600 центнер шура, 800 центнер дулх, 5000 тонн баьцадаараш дохка дезаш хиннача.

Денна дош толамца кхоачашду. Паччахьалкхенга дехкад 4320 центнер ялат, 5400 центнер шура, 860 центнер дулх, 5670 тонн гаргга баьцадаараш.

Юртбоахама продукци дӀахо йохкаш я совхоз паччахьалкхенга. Ер шу чакхдалалехьа кхы а 400 центнер шура йохкаргья ферма болхлоша.

М. ЦУРОВ.

ПРОПАГАНДИСТИЙ СЕМИНАР

Укх шера 7, 8, 9 декабре Грозне. КПСС политически дешара ЦӀагӀа хилар экономически, партийни, комсомольски-политически дешара системай, коммунистически къахьегама школай пропагандистий республикански семинар.

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома секретара М. А. Дорохова, «ДегӀаенача социализман коммунизм хьалъярен цхьайолча проблемех КПСС XXV съездо дувцачох», Нохч-ГӀалгӀай АССР Госплана председателa Е. В. Брыксина «ИттлагӀча пятилетке Нохч-ГӀалгӀайчен халкъа боахам дегӀабоалабара перспективех», КПСС обкома лектора В. В. Байкина «Машарен дунен халкъашта юкъе вӀаши гӀулакхаш леладарен программа кхоачашъяра хьакъехьа КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленумо яхачох» лекцеш йийшар семинаре.

КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленумеи СССР Лакхерча Совета шхелагӀча сессеи материалаш Ӏомаяра хьакъехьара методически рекомендацеш елар пропагандисташта.

Дуккхача шерашка дика болх беш хьвенача 39 пропагандиста КПСС обкома сийлен грамоташ елар, цар цӀераш сийлен республикански доска тӀа яьхар.

ДЕГА ТОАМ БЕШ ХИЛЧА

Паччахьа хана деңз вай мехка кхалнаьха бокъо яцар. Цун гӀулакх кхуврча юхе дар. Кхы дӀахо долча хӀаман цхьаккха дакъа лацацар. Мара уллув а яьнна дӀаяха йиш яцар кхалсага. Из цунна нийса хил йиш яц яхилга дар. МаӀача наха санна деша, къахьега йиш ца хиннача тха хӀанз царна нийсса бокъонаш я. Цудухьа тхона, кхалнаха къаьстта деза да Советски Конституце ди.

Лоаман кхалсаго лора е хьехархочун професси хержарах тамаш йолаш хӀама хетацар наха. Цхьабакъда кхалсаг инженер, е механизатор е слесарь е токарь я аьлча тамаше хеташ хьатӀаэцар дукха ха йоаццаш. ХӀаьта хӀанз тамаш а яц. Дукха ба вай республике кхалнах механизатораш. Царех цхьабараш, иштта «Солнечный» совхозера Х. Исраилова, «Красноармейский» совхозера С. Джамбекова, «Горячеисточненский» совхозера К. Дудуркаева республике а цӀи хеза механизатораш ба. Дукхача маӀача нахал дикагӀа лелаю цар шоай тракторaш, дикагӀа болх а бу. Цунна тешал ду, масала, Х. Исраиловайна еннача Ленинеи Къахьегама ЦӀеча Байраккхеи орденаша а. Лакхе цӀераш яьхача, хӀаьта кхыча кхалнаха механизатора професси хержар а тамаш яц.

Парте XXV съезде Отчетни доклад еш КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева ма-аллара, механизатор юртара керттера саг ва. Да а да из ишта. Кхашка деш дола дукхагӀа дола балхаш механизатораша ду. Лаьтта оах цар, юрта боахама культураш дӀаюв, тӀеххьара чу а эц. Цул совгӀа, доккха дакъа лоац цар доакъар Ӏалашдеш а кхыдола балхаш кхоачашдеш а. Из бахьан долаш хержар аз механизатора професси ялх шу хьалха. ХӀаьта дехке а яьннаяц. Дехке мишта йоал цу балхо са дега тоам беш хилча.

Со йоацаш кхы а пхьа кхалсаг я тха боахаме трактор лелаеш. Из я къона коммунист Усумова ПаьтӀамат. Соаьха чакхъяьхар цо механизаторий курсаш. ХӀаьта хӀанз совхоза дикагӀболча механизаторел тӀехьа на юсаш болх беш а я.

Аз, керттерча даькъе, комсий бешамашка мугӀарашта юкъера лаьтта оахаш, бӀаьсти комсаш лаьтта кӀалхара хьамукъайоахаш, гурахьа уж лаьтта кӀала йохкаш болх бу.

Укх шера паччахьалкхенга 1470 тонн комсаш йохка декхар тӀанийцадар совхоза къахьегамхоша. Денна дош толамца кхоачашдир. Паччахьалкхенга ехкар 2025 тонн комсаш. Из толам баккха доккха новкъостал дир оаха, механизатораша баьча балхо а. Цу гӀулакхо са дог гӀоз а доакх.

М. НАСУХАНОВА,
Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза механизатор.

КПСС ЦК ОКТЯБРЬСКИ ПЛЕНУМА (1976 ш.) РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

КЕРДАЧА ХЬИНАРЦА

КӀоарга чулоацам болаш дола КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева къамаьли КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеши — из ба хьинар айдуи дегаш гӀоздоахеи керда хьаст.

Завода къахьегамхоша гӀулакхаца жоп ду вай хьал-торо дӀахо тоаяра парте еча йоакхонна.

Дикача ритме болх бу Вознесенски газ чакхйоахача заводо, эффективно, дӀадохийтачул дукхагӀа юха хьалур долаш болх бара тӀехьа мехка баьржача болама юкъеяхай из.

Дикача хьокхамашца белгалъяьннай пятилетка хьалхарча шера дӀаяха ха: продукци маьхала яккхара план 101,2 процент кхоачашъяьй, къахьегама овсарле лакхъяра — 103,9 процент, планал совгӀа хьадаьд 8470 тонн стабильни доаца газови бензин, бензин дӀакъоастадаь газ — 45411 кубометр. Укх шера шозза котъяьннай коллектив мехкдаьтта промышленноста Министерства предприятеша лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхье.

Завода чухьа шерра вӀашагӀъеллача социалистически яхью керда лостам лаьцаб, производственни толамаш алсамдувлара аьттув боах. ХьалхагӀа участкаштеи установкаштеи юкъе мара лелаяцар яхь. Итогаш хӀара квартале йора.

Завода чухьара яхь дӀахо а лелаю установкашеи участкашеи. цхьабакъда хӀанз къаьсткъаьстача сменаштеи бригадаштеи юкъе а лелаю из. Къаьсттача бальни системагӀа хӀара бетта-бетта ю хӀанз къахьегама яхьа итогаш. Аьтта дац котало яккха, хӀаьта а из яккха гӀерташ я хӀара коллектив. Котъяьннарг лоархӀ керттерча даькъе лоархӀаш долчеи коллектива производственни гӀулакхийн вахарен ерригa оагӀош хьахьокхаш долчеи хьокхамашта баллаш дукхагӀа яьха смена.

ХӀанз укх сахьата комбинированни установке, компрессорни станце, товарни парке сменашта юкъе яьржай яхь «ХӀара балха денна — дикала Знак» яхаш девиз а йолаш.

Сменo болх мишта баьб массанена а шаьра бӀаргагу «Социалистически яхьа экрана» тӀеи «Балха дикал» яхача журнала тӀеи. Из тайпа яхь хӀанз юкъекхухь кхыча участкашка а.

Кердача тайпара вӀаштӀехьяьккхача яхьо (эшшача хана итогаш яр, из массанена дӀайовзийтар) дукха ха юкъе ца йолаш дикача оагӀорахьара воздействи яьй производственни гӀулакхашта, коллективашка балха хьинар айдаьд. къахьегамцара безам совбаьккхаб, кхетам балара боккха низ болаш я из, цо новкъостал ду къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра. Ераш я тха яхье хьалха латтараш: технологически установка (начальник нов. Б. М. Баркинхоев), цкъа пайда ийцача хих шозлагӀа пайда эца блок (начальник нов. А. А. Кушнаренко).

Октябрь бетта лелаяьча социалистически яхье котъяьннарг лаьрхӀай тӀехдика болх баь компрессорни станце воккхагӀа волча машиниста нов. В. П. Пузенко сменеи товарий - бедала участка йоккхагӀа йолча оператора нов. Е. А. Шаламыгинай сменеи. Царна еннай карара кара тела вымпелаши ахчан премеши. ЦӀераш ца йоахаш бита йиш яц шоай хьаьналча къахьегамца производственни толамаш доахача дизза дакъа лоацаш а общественни производственни болх геттара дика цхьана тарбеш а бола тха беза къахьегамхой. Уж ба технологически установка воккхагӀа вола оператор нов. С. Д. Бамбатов, операторaш нн. Е. Д. Лямзина, Л. А. Школьная, компрессорни станце слесарь П. П. Попов, цкъа пайда ийцача хих шозлагӀа пайда эцача блока машинист Л. Селезнева, компрессорни станце слесарь В. Д. Бачманов, кхыбараш.

Пятилетка хьалхара шу — берригача болхлоша, ИТР-аша, администраце, общественни организацеша чӀоагӀа къахьийга шу да. Завода коллективо шийн керттера теркам тӀабахийтабар кхоачамбоацараш дӀададахарaн, саготагӀа хьалхашка этта проблемаш къоастаяран. Мехкдаьттаца цхьана яьккха газ дӀакъоастаяр, мехкдаьтта продукташ боарамал тӀех ца йойтар, производственни процессий технологи шеръяр, производствана деш дола довл эргадаьккха тоадар санна дола хьалхашка лаьтта декхараш кхоачашдаьд.

ХӀанз кхыча дешашта уйла дукхагӀа тӀаяхийтара торонаш гучаяьннай, хӀаьта цу дешаех да коллектив социально дегӀайоалаяр, производства культура тоаяр, къахьегам Ӏилман ларда тӀа вӀаштӀехьбаккхар, къаьст-къаьстача технологически процессаштеи балхаштеи автоматизаци яр.

ИттлагӀа пятилетка толаме кхоачашъяр духьа социалистически яхь шерагӀа йоаржаеш, аьнна КПСС ЦК Пленумо баьча тӀахьехама жоп а луш, завода коллективо шийн дерригa низаш тӀадохийтаргда хьалхашка латта декхараш кхоачаши тӀеххоачаши дара.

Р. СЕМЕНИХИНА,
Вознесенски газ чакхйоахача завода планово-экономически отдела начальника декхараш кхоачашдер. «Сердало» газета рабселькоровски поста член.

Промышленни оборудовани, приборaш, химикаташ, потребительски товараш дӀакхухьаш йола «Совтрансавто» автопоездаш лел доазол дехьарча дуккхача городашка. Цар дӀа-юха кхухь Советски Союзан Малхбузен Европа дуккхача мехкаштен юкъера мухьаш а, хӀаьта иштта цар дӀа-юха кхухь малхбоалехьара малхбузехьеи цигара юхеи Советски Союза територе тӀа гӀолла кхухьа транзитни товараш а. Объединене дакъа лоац Японера Малхбузен Европе, Японера Иране, Малхбузен Европера Иране мухьаш кхухьача. 1980 шерага специалисташа лерхӀачох, «Совтрансавто» дӀа-юха кхухьа мухьаш шозза дукхагӀа хургда.

СУРТА ТӀА: Тегерана цхьан улица тӀара «Совтрансавто» фургон.

Б. ЧИЧЕРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Письмо кепа теха деце а...

– **Дукха ха йоаццаш Ведана района Элистанжи яхача юртарча Дихаева Салиматагара письмо кхаьчар редакцега. Цу тӀа укх тайпара яздора автора:**

«Ши шу хьалха виӀий йоӀ хала цамогаш хиннай, аьнна хоам а кхаьча Каз. ССР г. Петропавловске яхар со. Цига со яха йолчен енна йоӀ дӀайоллачеи юкъагӀа кхычахьа яха яхай» аьнна пенсионни карта тӀа йоазув а даь 1974 — 1975 шерашка дукха бераш дола нана хиларах хьожадаь пенси хьа ца луш соцадаьд сона райсобесо. Петропавловске се хиларах а виӀий йоӀ кхалхарах а документаш дӀаденнад аз. ХӀаьта а хьа ца луш хӀанззалца пенси гоадаьд са. Хьамсара редакци, шугара гӀо дех аз».

Дихаева Салимата дайта письмо Нохч-ГӀалгӀай АССР социальни Ӏалашон министерстве дӀахьожадир редакце, цун пенсе гӀулакх къоастадар, дехаш.

Укх деношка пенсеши пособеши хьожадарaн дӀателаран йолча Нохч-ГӀалгӀай АССР социальни Ӏалашон министерства центра начальникагара З. З. Залзаевгара укх тайпара жоп кхаьчад редакцега:

— **«Кхычахьа яха хиларна дувзаденнa, гражданкас С. Дихаевас хьа ца эцаш диса 150 сом пенси почтови перевод а яь из яхача юрта дӀадахьийтад».**

ТАХАНЕНАХИ КХОАНЕНАХИ БОЛА ТЕШАМ

Социалистически интеграци — СЭВ-а членаш долча мехкаша цхьана леладу гулакхаш дегӀахаргдола керттера никъ. Цунна тешал ду пхи шу совгӀа ха хьалхагӀа цар цхьана оттаяь экономически интеграце Комплексни программа кхоачашъяра итогаша. Цо шерра торонаш хьаелл вежарашха долча мехкаша вӀаши леладу бувзамаш чӀоагӀдара, цар экономикаш массе оагӀорахьара дегӀаахара, халкъа хьал-торо дӀахо лакхъяра.

Экономически интеграце йӀаьхача ханара программа толаме кхоачашъеш хилар бахьан долаш лакхагӀча боарам тӀа доалаш айденна социалистически мехкаша цхьана леладу гӀулакхаш. Цар чулоац цар на юкъера торговли дегӀаккхувлилга меттел, Ӏалама ресурсаш цхьана карверзаелга а, царна юкъе дакъа мел лоацвраштa эшаращца кхоачамбе лаьрхӀа йоккхий промышленни комплексаш цхьана хьалъелга, предприятештеи бӀарччача промышленни доакъоштеи юкъе дуккха шераш хьалхагӀа е лаьрхӀа кооперации.

Цу юкъа экономически цхьана гӀулакхаш леладе лаьрхӀа дукхача оагӀорахьареи шин оагӀорахьареи дукха соглашенеш яьй СЭВ-а членаш долча мехкаша халкъа боахама керттера доакъош чу а лоацаш. Хьахиннай дунеи халкъашта юкъера керда экономически организацеши объединенеши. ХӀанз уж 30 гаргга я. Царна юкъе белгалара моттиг лоац «Интерметалло», «Интерхимволокно», «Интератоминструменто», кхычар. КӀоарглуш латт производства специализации кооперировании.

Дика вӀаштӀехьъяьхай карарча пятилетка (1976—1980 шш.) халкъбоахама планаш, вӀаши дага а даьнна дуккхача оагӀорахьарча интеграционни мероприятей эггара хьалхара план тӀанийцай цу юкъа. ЙӀаьххача ханна лаьрхӀа (1990 шерага кхаччалца) социально-экономически дегӀаахара керттера лостамаш кийчдеча ханна эггара хьалха цхьана вӀаштӀехьйоахаш я халкъбоахама планаш.

СЭВ-а XXIX сесса яьча решенегӀа юкъейоалаяьй цхьача гӀулакхаш леладара керда форма — цхьана промышленни объекташ хьалъяра а производствана дуккхача оагӀорахьара специализаци кооперировании яра а тӀаерзаьча дуккхача оагӀорахьарча интеграционни мероприятей план оттаяр. Из хьахьокхаш дола масал хила йиш йолаш да шера 500 эзар тонн целлюлоза арахеца низ бола Усть-Илимски целлюлозни завод СибарегӀа хьалъяр. Балхаш дӀадоладаьд шера 15,5 миллиард кубометр Ӏалама газ чугӀолла чакхъякха низ болаш йола Оренбург — СССР Малхбузехьара доазув яха трансконтинентальни газопровод йиллара. Цу тайпара боахама объекташ цхьача хьалъергья СЭВ-а членаш долча кхыча мехкашка а.

Белгалдоалаш хӀама да, 1974 шера деңз Советски Союза СЭВ-а членаш долча кхыча мехкашцара интеграци дегӀайоалаяра тӀаерзаяь мероприятеш тӀайола къаьстта раздел 1974 шера деңз СССР халкъа боахам дегӀабоалабара Паччахьалкхен плана юкъе хьош хилар. Цу тайпара разделаш юкъехьу кхыча социалистически мехкий планашта а.

Укх тӀеххьарча пхе шера дикка дукхагӀа хиннай производствана специализаци кооперировании ярах йола шин оагӀорахьара соглашенеш. 1975 шера 1 январе кхаччалца алхха Советски Союзо станкостроени, еза йоккха машиностроени, электротехническа, тракторни, юртбоахама машиностроени санна долча лоархӀамеча доакъошка 78 соглашени яьй СЭВ-а членаш долча мехкашцеи Югославецеи.

Интеграце хьалашка шерра торонаш хьаеллалу цхьана леладу Ӏилма-технически гӀулакхаш кӀоаргдара а. Масала, прикладной тохкамий даькъе 1976—1980 шерашка дуккхача оагӀорахьара еча соглашеней ларда тӀа белгалъяьй 250 совгӀа проблема. Цу шерашка Ӏилмеи техникеи дегӀаккхувлара планашта координаци еча юкъагӀа бӀарчча хьанийцата вӀаши дага а даьнна оттаяьй цхьана леладеча гӀулакхий 1600 совгӀа проблемеи темеи. ХӀанз дувца мегаргдолаш да бӀарччача цхьан планови технологически режиме болх беш а бӀаьш эзараш болча болхлой, инженерий, Ӏилмахой къахьегам цхьана вӀашагӀтохаш а йола йоккха масштаб чулоаца дунен халкъашта юкъера Ӏилма-производственни комплексаш кӀезиг-кӀезига йохкаш вӀашагӀйохкара хьакъехьа.

СЭВ-а членаш долча мехкий экономически интеграци кӀоарглуш хилар хьахьокх цар торговли шеръяларо а. Социалистически содружества мехкашта юкъера товарооборот лакхъялара темпайл дикка тӀехъовл материальни производство лакхъялара темпаш. Масала, СЭВ-а членаш долча мехкаша яьккха къаман доход бӀарча хьанийцача 1971—1975 шерашка 36 процент дукхагӀа хиннай, цар шоайла лелаяь товарооборот цу юкъа шозза хӀана хиннаяц аьнна дукхагӀа а хинна 1975 шера 70 миллиард совгӀа сомага дӀаккхачача хана.

ВӀаши Экономически новкъостал дара Совета XXX сесса (1976 ш. июль) дакъа лаьцараша соцадаьа, Комплексни программах йоахкача торонех бизза гӀа пайда эцара эша хьалаш хӀанз вӀаштӀехьдаьнна хилар. Цу гӀулакхашка хьежжа кийчъе еза материальни производства лоархӀамегӀарча доакъошка цхьана гӀулакхаш леладара 10—15 шера лаьрхӀа цхьана оттаеш йола целевой программаш. Сесса къоабалдаьд йӀаьххача ханна целевой пхи программа кийчъяр. Цар чулоац дохсора-энергетически бедалеи доакъош, машиностроени, продовольстве, халкъо лелаеча промышлени товарий керттера тайпаш хьаду производствашеи транспортни бувзамаш эргадоахаш тоадар. Цу программаша шоашта чулаца еза СЭВ-а членаш дола мехкаш экономически дегӀадоаладара боарамаш вӀаши гарга дигарен цхьатарра нийсдарен процесс сихъяра новкъостал де дезаш долча гӀулакхий бӀарчча комплекс.

ВӀаши лелаю товарооборот 1971—1975 шерашца нийсйича 50 процент совгӀа лакхъе лаьрхӀад укх пятилетке социалистически содружества мехкаша. Хетачох, 1980 шера цар йоаккхаргья дукха совгӀа-эшагӀа йоацаш 2 триллион совгӀа киловатт-сахьат электроэнерги, 250 миллион тонн гаргга болат, 8—9 миллион тонн пластически массаш, 3 миллион автомобилаш, 1 миллион трактораш, мехкдаьтта 650 миллион тоннага кхоачаш доаккхаргда, газ — 450—500 миллиард кубически метрга кхоачаш.

Социалистически мехкаша доаха боахама толамаш — цар вӀаши гӀойле йолча оагӀорахьа цхьана леладу гӀулакхаш дӀахо дегӀаккхувлара йола тешаме ларда.

Борис ПУГАЧЕВ,
философски Ӏилмай кандидат.

(АПН).

БЕРКАТЕ ШУ

ПланагIа укх шера паччахьалкхенга 3570 тонн комсаш йохкеи чхьагIара материалаш кийчъяра 10030 тонн комсаш чакхъяхен лезаш дар тхо. Цхьабакъда, КПСС XXV съезд хинначул тIехьагIа тха совхоза къахьегамхоша социалистически декхар тIанийцар паччахьалкхенга 3600 тонн комсаш йохкеи чхьагIара материалаш кийчъяра 10300 тонн чакхъяккхен. Цул совгIа паччахьалкхенга 50 центнер тха, 100 тонн ялат лохка дош делар.

ХIанз, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума материалаш Iомасча хана дега къаьстта тоам бу тха боахама болхлоша даьхача толамаша. Паччахьалкхенга оаха ехкай 3900 тонн комсаш, 150 центнер тха. ЧхьагIара материалаш кийчъеча пункте чакхъяккхара хьанйцай 11724 тонн комсаш.

ХIара гектара тIара оаха чуийцар комсаш — 54,6 центнери ялат — 22,6 центнери.

Ши-шегIа хьахиннадац уж толамаш. Тха коллективо хIара саго, хIара производственни участко хьинаре къахьийга даьхад уж.

Дукха ба тха совхозе йоккха опыт йола болхлой. Иштта, комсаш кхеяра говзал дика караерзаяь я Усманова Мария. Цо кулгалдеча бригадо укх шера 93 центнер комсаш чуера хIара гектара тIара, хIаьта цун новкъоста Дукаева Зуге кулгалдеча бригадо — 73 центнер, план 50 центнер йолаш.

Комсаш кхеяра планаш кхоачашйир тха совхоза дуккагIйолча бригадаша. Цу гIулакхо торо хилийтар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Краснодарски края ялат кхедерашка яздаьча письмона жоп а луш тIанийца керда социалистически декхараш кхоачашде. ХIаьта тха боахама къахьегамхоша дош деннадар паччахьалкхенга 3700 тонн комсаш йохка. Пхи-ялх шу дар тха къахьегамхошта комсаш паччахьалкхенга йохкара планаш кхоачашъе карагIа ца доала. Цудухьа къаьстта дог гIоздоаккхаш да КПСС XXV съезд хиннача иттлагIча пятилетка укх хьалхарча шера паччахьалкхенга комсаш йохкара планаш а социалистически декхараш а оаха кхоачашдаь хилар.

Аз ма-аллара, укх тIеххьарча шин шера 200 эзар сом пайда баь хиннабале а планаш кхоачаш ца яро саготдора тха. Надтеречни районе хIара гектара тIара 90 центнер а кхы дукхагIа а комсаш чуя йиш хилара нах тешабе безаш бар. Цу гIулакха 1974 шера лаьрхIа опытни участок хьакъоастайир боахаме. Цига болх бе оттавир къона коммунист агроном М. Гиреев.

М. Гиреева а цун бригада а кхоачашдир шоашта тIадилла гIулакх. Соахка гурахьа опытни участка хIара гектара тIара чуийшар 180 центнер комсаш.

планагIа чуэца езаш хинначул кхозза дуккагIа. ХIаьта а совхозо 68 процент мара кхоачашъявзар комсаш кхеера а уж паччахьалкхенга йохкара а план.

Гиреева бригада балха опыт Iомайир совхоза комсаш лелаеча кхыча бригадашка. Опытни участке санна укх шера ерригача бригадашка пайда ийцар хий диллараx, минеральни удобренех.

Боарамал тIехь комсий беш ниилх ца ялийтара хьалхагIа 3—5 шу дIадодар тха. ХIаьта соахка из гIулакх тоалир оаха Гиреева бригаде санна, духхьал комсий кIотарграш тIа сов саьргаш дитарца. Iан замалахьа йохьа ца яйтара ший ханнахьен дикен лаьттагIа ехкар комсий кIотарграш. Цул тIехьагIа 650 гектара тIа минеральни удобренеш тайсар, комсашта подкормка яра.

Iай болх беш хилар хий диллеи комсий кIотарграш яIеи нах Iомабу курсаш. Цу курсашка хий дилла Iомавир 38 саг, хIаьта комсий гаьнаш яIа — 65 саг.

Йоакхо йир юртбоахама техника дика тоаяра. Цу гIулакхага хьожаш вар коммунист И. Х. Баймурзаев. ХIаьта цо техника ший ханнахьа тоаяь йоаккхилга Iалаш а дир.

БIаьсти кхашка болх бе йиш йола ха хьатIакхоаччаше а комсаш лаьттан кIалара хьамукъаяха яIа йолайир. Нах тоъаш бацар. Совхоза партийни собране хIара коммуниста декхар тIадиллар комсаш яIара юртара пхиппа саг оарцагIваккхен цар беча балха тIахьожам лоаттабен. Шоашта тIадилла гIулакх къаьстта дика кхоачашдир коммунисташа И. Абубакарова, Р. Мадаева, М. Дадаева, Х. Халадова, Ч. Керимова, А. Эльдарова, кхычар. Комсаш ший ханнахьен дикен яIа яхара доккха новкъостал дир цу гIулакхо.

Комсаш лаьттан кIалара хьамукъайоахаш а уж йоIаш /а хьинаре болх бир механизатораша М. Дакуева, Х. Абдуева, М. Абдуева, И. Эльмурзаева, М. Хамидова, кхычар.

ХьатIакхаьчар хьувкъам чуэца беза ха. Из болх чакхбаккха тхона новкъостал де вера Грознерча профтехучилищашкара 600 совгIа саг, ужжал нах оарцагIбаьхар тхоай юрташкара а.

Цу дерригне йиш хилийтар комсаш кхеяреи уж паччахьалкхенга йохкареи укх шера тIайина хиина социалистически декхараш кхоачашде.

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача шера чуэцаргболча хьувкъама тIатеIIа лард йоллаш ба хIанз тха совхоза къахьегамхой. Цар лаьрхIад тIадоагIача шера хIара гектара тIара 70 центнер комсаш чуя.

Т. САЛАМОВ,
Надтеречни района «Знаменский» совхоза парткома секретарь.

Хабаровскана— совгIат

Российски Федераце хьалхара моттиг яьккхай Хабаровско город эггара дикагIча санитарни хьал тIа лоаттаяран хозагIа лелаяран. Цу деша маIан ду Хабаровски горисполкома председатела Морозов Павела.

— Городаш тоаяра, дикача санитарни хьал тIа лоаттаяра, гаьнаш дIайогIарца баьццарча дувхара юкъеерзаяра Россе городаша лелаеча яхье цкъа санна дуккхаза а хьалхара моттигаш яьхай Хабаровско. Городе бахача берригача цаха бахеи салаIеи дика хьалаш хулийтилга ший лоархIамегIарча декхарех цаI лоархI горисполкомо. Цу гIулакха хIара шера дIахеш дукха ахча. Масала, 1976 шера пхи миллион совгIа сом хьожадир горисполкома сессе. Ахчан цхьадола дакъа пайдаш тIара еча отчисленей хьисапе промышленни предприятеша хьежаду. Цхьабакъда бахача наха шоаш а хьинаре дакъа лоац город тоаяран баьццарча дувхара юкъе-ерзаяран субботникашкеи воскресникашкеи деча балхашка.

Хабаровске горисполкома чуйоагIаш хургйолаш вIашагIъеххай баьццарча боахама тресте бешамашка дIаювгIача декоративни культурай совхози, город санитарни цIенъю специализированни автобоахам санна йола йоккхий организацеш.

Хадданза город цIена йий хьожаш йолча медицински комиссеша массаза а дикача хьал тIа я аьле соцам бу.

Евгений БУГАЕНКО,
АПН корреспондент.

ТIЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБАЦ

Малгобекски района «Алханчуртский» совхозе керттерча даькъе дулха доахаи кхоаб. ХIаьта мишта кхоачашду совхозо укх шера хьалхашка латта декхараш?

Паччахьалкхен планагIа укх шера боахаме чуоттадаь доахан кхоабаш даккха деза 1100 тонн дулх. Шу долалуча хана совхоза къахьегамхоша социалистически декхар тIанийцар 1150 тонн дулх даккха а из паччахьалкхенна дIадала а. Баьча балхага хьежача гучадоал цу декхарех совхоза къахьегамхой лоархIа ца белга, тIанийна социалистически декхараш меттел шера паччахьалкхен план кхоачаше карагIдоале а тамаш я. Цхьайтта бетта паччахьалкхенна дIаденна дулх 630 тонн мара дац. Декабрь бетта паччахьалкхенна кхы 100 тонн дулх дIадала лерхI боахамо. Деррига дIалаьрхIача цох 730 тонн мара хилац. Цу тайпара 400 совгIа тонн дулх дIа ца долалуш тIадус совхоза хьайбаш кхоабаршта укх шера.

Фу бахьан да совхоза хьайбаш кхоабараш шоашта хьалхашка латтача паччахьалкхен декхарех лоархIа ца беш бисар? Керттерча бахьанех цаI да «Алханчуртский» совхозага кхаба планагIа, хьалхxе баьча бартагIа республика кхыча боахамаша хьадоаладе дезаш хинна хьайбаш хьа ца доаладар. Из бахьан долаш хIара бетта юкъера лаьрхIача 3366 бежан мара хиннадац чуоттадаь кхоабаш, шера декхараш кхоачашдара 4850 бежан хила дезаш хиннача.

Вешта аьлча, хIара бетта 1500 гаргга бежан эшаш хиннал боахаме. Кхы а восIа хиннаб хьаккхарчий кхоачам. ПланагIа кхоабаш хIара бетта 1520 хьакха хила езаш хиннача 228 хьакха мара хиннаяц.

Укхаза цIенхаштта бехк кхоач «Скотооткорм» треста болхлошка а. Республикерча боахамаша «Алханчуртский» совхоза доахан дIадалара отгаяь договораш кхоачаш ца делга шоашта ховш хилча ханнахьа йоакхо е йоагIар кхычахьара торонаш лахара. Укх шера август бетта денз «Алханчуртский» совхозе доаладаьд Московски областера 828, Ставрополера 2061, Калмыкера 260 бежан. Из кхы а хьалхагIа дулургдар треста кулгалхой ханнахьа тохабенналаре.

Чуоттадаь кхоабача доахана кхоачам лакхбара дуккха дукхагIа де йиш яр совхоза кулгалхой а. Дулха кхабара районе бахача нахагара ийде дезар доахан. Совхозе тIехкхоачашъяьй бахача нахагара доахан ийдара план. ГIулакх кIал ца дитара дукхагIа эца йиш яр уж.

Мелла дийцача а кхоабача доахана кхоачам ца хилар гIулакха цхьа оагIув мара яц. Во вIаштIехьбаьккхаб укхаза дулха хьайбаш кхабара болх а. Цунна тешал ду хьоккхамаша.

Укх шера 10 бетта юкъера лаьрхIача хIара дийнахь-бус кхоабача цхьан бежана планагIа 480 грамм тIаххетийта езаш хиннача 473 грамм мара тIаххетийтаяц. Даьккхача дулхага дIабаха мах а боагIачул дукхагIа ба.

Дарситов Мувсас кулгалдеча алхха цхьан комплексни бригада мара карагIдаьннадац паччахьалкхенна дулх дIадалара декхараш кхоачашде. Укхаза 10-ча ноябре кхоачашъяьй цох шера план. Цхьабакъда дулха цхьан центнерага дIабаха мах планагIа лаьрхIа хинначул цкъаи-ахаззеи дукхагIа ба. Цу деша бехказбовла гIерташ дуккха бахьанаш уттаду совхоза кулгалхоша. 1975-ча шера хаоттама хьалаш хала хиларах кхоачамболаш доакъар Iалашде магаизар боахаме, — йоах цар. — Цудухьа укх шера Iай а бIаьсти а кхо мах а телаш Къилбаседа-ХIирий республикера, кхыча районашкара хьатIакхахьа дийзар моша а гIожа а доакъараш.

Белгалдаккха доагIа укх шера совхозе Iай кхоабаш хьалха хинначул дукхагIа хьайбаш хургдолга. Керда шу долалуш планагIа совхозе кхоабаш 4850 бежан хила лаьрхIа хиннадале, шу чакхдоалаш уж хила тарлу 6000. ПланагIа лаьрхIа хинначул шозза дукхагIа хила мегаш я хьакхарч а. Из да республика боахамашкара договорах хьалха совхозе хьаххача дезаш хинна хьайбаш тIехьадаьнна хьаккхоачаш хиларца дувзаденна. Iай уж доахан лерттIа кхабара бизза кхоачам беш лац совхозе укх шера Iалашдаь доакъараш. ГIожа доакъар Iалашдара план — 79 процент, силос кийчъяра план — 36 процент, концентрированни доакъар Iалашдара план 62 процент мара кхоачашъяьяц.

Иштта хьадашка Iалаьмате лоархIаме да юххьанца денз дIа Iай доахан кхоабилга лерттIа вIаштIехьдаккхар, цхьа грамм эхьа ца дойташ доакъарий кхом бар, доаханга хьежаш бараштa лерттIа болх бара эша хьалаш Iалашдар.

Тхо хилар совхоза кхаь а отделене доахан кхоабача. ДоагIача тайпара дика вIаштIехьдаьккхадац Iай кхоабача хьайбашта Iуналлелга. Гонга гIолла боагIача хоттала латт доахан массанахьа а. Карташкара ший ханнахьа дIаарадаккхац кхо. ВIалла кийч а ца деш когашта кIала Iодехк чIа, дехача хьаьшкара Iолегаш йов силос а.

Совхоза цхьоалагIча отделене дикагIа лоархIаш Малороев Мувса керте латта доахан кхоабараш ба. Укхаза а кхоачамбоацараш ниисделар тхона. Тхо цу бригаде кхаьчача хана 10 сахьат даьннадар. Кхоабаш 290 бежанах ахаш силос йиллаиза дар, силос чуйоалла кIоаг доахан латтачара итт метр мара гаьна боаццаше а.

— Iуйрийна ялх сахьат даьлча йилла езар силос, — йоах доаханга хьожаш волча Акиев Хьамзата. — Ханнахьа кIоагачура хьаяккха кхийнадац, хIанз хьайоаккхаш боакк болхлой.

Укх шера а арадаьккхадийхьогI аьнна хеташ дукха кхо да отарашка, кхоаленашта кIала. ВIалла кийч ца деш дIадекк доакъараш, царех дукхагIдараш доахана когаш тIабетташ доаду.

Иштта латт доахан совхоза шоллагIча отделене я. Болх беш яц доакъар кийчду цехаш. Цхьаннахьа вIаштIехьъяьхаяц хьайбаш лeладераштa лерттIа салаIара моттигаш. Цхьаццанахьа мара яц электричество а.

Цу дерригнена уйла йича хеталу «Алханчуртский» совхозе соахка Iай хиина халонаш йицъеннай аьнна. ГIулакх дIахо а иштта дIадоде совхоза къахьегамхоша кхоачаш ца дар кхерам ба пятилетка шоллагIча шерара декхараш а.

Совхозера кхоачамбоацараш района кулгалхошта хац ала йиш яц. Цкъа санна дуккхазза дийцад уж КПСС горкома бюро, исполкоме, уж дIадахара де дезараш белгалдоахаш соцамаш а даьд. Цхьабакъда уж соцамаш кхоачашдаьдац хIанз а.

А. БАСИЕВ.

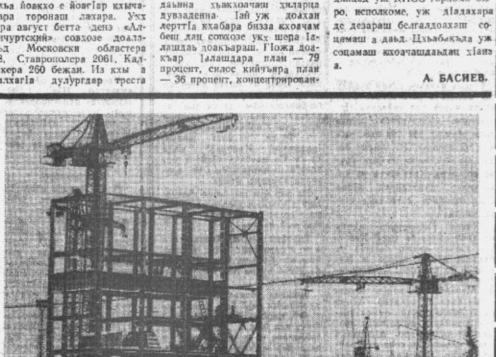

Томски областе хьалъе йолаяьй этилен, пропилен, полиэтилпропилен йоаккхаш йолча химически комбината хьалхара аргIа. Предприятепа йола бедал хургья Малхбузен СибарегIара мехкдаьттен гази.

ХIанз Ерригсоюзни ударни комсомольски гIишло хьалъеча вIашагIйоллаш латт промышленни база: хьалъеш латт растворен бетонеи, аьшкабетонни изделейи заводаш, автобаза, кхы йола гIонна йола объекташ.

Из болх беш я «Товскхимстрой» управлене коллектив.

СУРТА ТIА: растворен бетонен завода керттера корпус хьалъеча.

А. КУЗЯРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

Гайана — Къулбехьен Америке Атлантически океана йисте улла мохк. Из латиноамерикански паччахьалкхе 150 шера англиски колонизаторий доалахьа хиннай, хIаьта Британски Гвиана оалаш а хиннай. 1966 шера май бетта дукха а чIоагIа а наха лоаттабаьча къовсамо кортамукъале яьккхай укхаза.

Тахан суверенни ший лоIамеи йола Гайана прогрессивни хувцамаш дара наькъагIа дIаяха лерхIаш я. Цунна хьалхашка латт колонизаторех юхе йиса дукха йоккхий проблемаш: экономически тIехьайнсар, хьабе болх боацаш нах хилар, баха нах дешанза хилар, племенашта юкъера къовсамаш.

Республика джунглешка хIанз а бахаш ба цига массаxана баьхарех бола нах — американски индейцаш. Берригa аборигенаш 30 эзар саг ва. Цар леладу гIулакхаш — чарахьал, чкъаьрий лувцар, лаьтта леладар. Дукха ба царна юкъе боахаме эшаш дола тайптайпара предметаш хьаде ховш бола дика говзанчаш.

СУРТА ТIА: пальма хьоаса боаккхаш боахк. Цунах тускараш ду цар.

ТАСС фотохроника.

«Юкъарча рынка» хала денош

Дерригача малхбузеневропейски кепайоазоно хьоаха ца деш дитад дукха ха йоацаш английски премьер-министра Каллагэна тIатаIаш даь къамаьл. Телевидене гIолла ше къамаьл деш, Каллагэна хьакхайкадаьд нагахьа санна «Юкъарча рынкага» гIоллерча компаньонаша укх дуккхача шерашка эггара чIоагIагIа, хIалак хулача дIакхоачаш хIанз стерлингий фунт яйенначa хана ший мехка корта а болаш новкъостал ца дой, е ЕЭС-аца а, е НАТО-ца а цхьана гIулакхаш ца леладеш соцаргья Англи аьнна.

Цу тайпара заяленеш, нагахьа санна союзникашта психологически воздействи яр духьа еш яле а, каст-каста хозаш яц. Британски премьера къамаьла шоаш раьза ца хилар гуччахьа дувцар ЕЭС-е. Цхьабакъда къаьстта сахьайза да НАТО гIозараш: Каллагэна тIатувсаш бола кхерам, нагахьа санна из чакхбоале. Малхбузен Германера 55 эзар английски салтеи эпсари дIаравакхара маIан долаш ба.

Бельге, Голланде, кхыча мехкий пресса тIа араяьннай Каллагэн бехке веш, дунеи хIалкъашта юкъерча валютни фондеи Европейски юртбоахама фондеи резервашкара английски фунт кIалхара яккхара хьежадеш дола ахча кIезигдолла аьнна Гааге хиннача «нйсне» мехкий министрий совешане дьахкайкаяь предложеник бакъеш йола статьяш. «Каллагэна правительства ше кхоачабаьб мохк, — язду «Суар» яхача бельгийски газето,— инфляци, хьабе болх боацаш дукха нах хилар, ахчан запасаш лакъар бахьан долаш тIакхаьчача финансови халонгахIаьта хIанз цIе етт лех ший мехкара а доазол дехьара в».

«Юкъарча рынкана» чухьа гуччахьа къувса болабалар цхьа бахьан доацаш дац. Европейски сообществе дуккха ха хьалхагIа денз гIайттача ирача дешашта барт вIашагIа ца кхетар бахьан долаш да. Из бакъду «нйсне» министрашта укх гураьхьа Люксембургеи Гаагеи шоаш вIашагIкхийттача хана, ма-дарра аьлча, дийцача дешаех цхьаккха а цхьан кога тIа даккха ца мега хиларо.

Цкъа дийца Iийнадац уж, масала, 200 миль йолча зонана чухьара чкъаьрий дахарах дола дош. Ховш да, из проблема шоаш чкъаьрий доаха зонаш ши бIаь милага кхоачаш шоаш шеръеш хилар США-с, Канадас, Норвеге хьакхайкадаьчул гIехьагIа хьалхашка этталга. Цу тайпарча зоне чубоагIа никъ «Юкъарча рынкана» доапача мехкашта бехка аьнна решени тIаэца хала дацар сообществага гIоллерча партнерашта. Дукха а халагIа хилар царна шоайла барт вIаштIехьбаккха. Къаман экономика шоашта юкерча хишка лелаеча чкъаьрий промыслах тоъал тийша йолаш болча ЕЭС-а членашта, кхетадеш ма-дарра, хьашт долаш гIулакх да зона ма-могга дукхагIа шеръелга. Цхьабакъда дуккха итташ, хIаьта цкъаза бIаьш а шерашка, лоаллахарча паччахьалкхенийн хишкара пайда эцаш динарабаь йоах, «дийхкача хиний» оаса шоазткъе итт е кхыметтел шийтта а милага кхоачабеш зIамигбе безa. «Нйсне» мехкашка чкъаьрий доахаш 45 эзар кема да, хIаьта цар «экипаж» еррига а лаьрхIача 600 эзар сагах латташ я. Массаза а шоаш лелаьча промысла моттигех цIаьхха уж даха сел ишта атта а дац. ХIанз а тIехьа хьоахабу укхаза Англенеи Исланденеи юкъе лаьтта «трескови тIом». Ха а йилла халла машар бир, хIаьта из ха укх шера 30 ноябре чакхъяьннай. Нагахьа санна ноябрь чакхбалалехьа «Юкъарча рынке» вIашe лага а баьнна дош къоаста ца дой, «тIом» юха а болабала тарлу. Цхьабакъда, «Эко де ля бурс» яхача бельгийски газето дукха ха йоацаш яздаьчох, «министрий хIанзчул тIехьагIа а дукха вIашагIбеттабала безаргба цу дешах лаьца вIаши барта а болаш соцам бара».

Кхы кIезигагIа йоацаш халонаш хьалхашка увтт европейски сообщество дIахо деггIайоалаяра хьакъехьа Бельге премьер-министра Тинденманся яь доклад ювцача хана а. Массехказза тIехьаяьккхай дискусси, юххера а докладах хетар оал далар яхаш ЕЭС-а аргI-аргIа председателал даьча «нйсне мехкий викаламша тIахьехамаш даьдоллашехьа а Керттера духьале я, йоах обозревателаша, хургйолча «европейски парламента» шерра полномочеш ялара дола дош.

Хала ханаш йоахаш я Европейски экономически сообщество. Халахете а, цун бахьанаш леха ца дезача моттигера лаха гIерташ я цун администраци. Масала, октябрь бутт бовш гучадаьлар сообщества лардаш бухйоахараш «коммунистически агенташ» бий-хьогI аьнна бокъонца тахка цо лаьрхIа хилар. Пресса тIа кепатоха арабаьккхабар анкета чулоацам. Цу тIа «Юкъарча рынка» аппарате гIулакх деш волчо е цига гIулакхе воагIачо ший политически уйлай хьакъехьа ма-барра хоам бе безарел совгIа, шийна бовзача коммунистий е царна тIехьа барий цIераш яха а, коммунистически парти доал деш йолча мехка ше цIаккха а хиннавий хойташ хоам бе а безар. Довнага даьлар гIулакх. Протест кхайкайир Франце паччахьалкхен гIулакхаш тIарча наьха профсоюзо. Керда юкъедаьккха гIулакх «маккартизм юха оттаяр», «гIарбашашта чарахьал дар» да аьлар ФКП Политбюро члена Капанас. Моттигерча прессо беча хоамагIа, лакхе хьоахаяь анкет ца йовзаш хинна ЕЭС-а органий цхьабола кулгалхой а кхыметтел «цепбаьхар» цун чулоацамо.

Уйла тIера дIатувлаяр духьа хьувзаеш йола хIилла мара кхыча тайпара ала хала долаш да цу тайпара леладу гIулакхаш.

МЕЛЬНИКОВ,
АПН соб. корр.
Брюссель.

АНГЛИЙСКИ КАЛЕЙДОСКОП

БЕРА БIАРГIАЩЦА

Вешта кхы сел бер а дац из-м — Йоркширерча Джеймс Эрмитеджаса 16 шу даьннад, школа йистеяьккха воалаш латт из. Дукха ха йоацаш шийца цхьан классе дешабагIаращца цхьана английски парламенте экскурсе ваха хиннав Джеймс. Хьачубаьхка нах Iохувашача моттигера депутаташа вIаши дагабувлаш деча къамаьлашка ладувгIаш вагIав из, хIаьта цигара ше чувеначул тIехьагIа моттигерча газетага письмо яздьд цо.

Сай бIаргаща бIаргабайнаб сона уж нах, язду цо, хIаьта мелга доал дераш уж нах ба яха уйла чуесса са «корта хьайзар». Эггара чIоагIагIа Эрмитедж цецваьккхар 600 парламентарех зале хиннараш верригаш а 50 гаргга мара ца хиларо. «Тамаш йолаш хIамаш дар цар леладаьраш. Нагахьа санна цхьанне вожаш раьза боаца къамаьл деча хана из футтаргвеши цунах белаши хулар. ЦIогIарч деттар: «ДIакъовла хьай багеl» «Дош доацар!» Берригаш а вIаши Iотоiабеи доастамбахеи гIерташ хулар уж». Кхы цхьаьккха цхьан хIамо а цецдаьккхав школьних: депутатех цхьабараш тхьайса бадар, хIаьта цхьабараш хьалхашка латтача гIанда букъ тIа кувгаш а дехка багIар... «Нагахьа санна массаза а из ишта хулаш дале, Британе хIанзара экономически хьал хиларах саго тамаш е езаш яц,— яхаш язду Джеймс Эрмитеджа. — ХIанз сона хов, шоай заседанеш телевидене гIолла дIагойтилга парламентарешта хIана лац.

...«Дейли мейл» яхача газето баьча хоамагIа письмо кепатехачул тIехьагIа школа директора строги выговор еннай Джеймса.

●

НАЬХАЧАРНА ЮКЪЕ

Лондонерчи отелашка, ресторанашка, кафешка болх беча иммигрантех 84 процент къайлагIа Англе баьхка е цига баха еннача бокъон ха моцагIе а денз чакхъяьнна ба, йоах английски правительства официальни отчета тIа.

Къелон хьабе болх ца хиларои шоаш бахача моттигашкара дIа ца ихача балийтац нах, хIаьта Британе гурашкаш тийлача а раьза хиле болх бу цар. Профсоюзий членаш бац уж, цар бокъоний гадаккха саг вац, полицех кхераш йоакхх цар шоаш мел йоаккха ха. КъайлагIа баьхкача иммигранташа шераш доах цхьаккха тайпа документ доацаш бахаш. Шоай бераш школе деша дахийта, судаца къамаьл де, муниципальни цIагIара чуIе моттиг еха бокъо йолаш бац уж. «КъайлагIа бу цар болх, — йоах отчета тIа, — цудухьа саго ала хIама доацаш уж боацабе йиш я уж чулоаттаберий.» Демократически, профсоюзни кепайоазонна хетачох, закон бокъонца телхадераш иммигранташ а боацаш, уж Iехабеш бола тIакхувлараши болх телараши ба.

●

ЭГIА ЦА ВАР ТАМАШ Я...

Англе унахцIено лораеча керттера проблема а хинна дIаттад психически лазараш, йоах правительства арахийцача «КIайча книжка» тIа. Кортош вIаштIехьдоацаш пхи миллион совгIа англичании ва. Цу тайпара лазараш бахьан долаш хIара шера 24 миллион балха ди дов.

МалагIа рецепташ я «КIайча книжка» автораша проблема къоастаяра могаераш? Ма-дарра аьлча — цхьаккха а яц. Цар къайлахьоц цу даькъе бокъонца цIенхаштта хувцамаш хулаш ца хилар. «КIай книжка» ше доашхаш, «Дейли телеграфо» язду, «Дегашка лазараш дарий хьал тоадар» яхаш цIи цун яле а, цо ше дIахо дувц, укх гаргарча масселх шера хьал тоадаларгахьа белгалдаьнна кхы ер ма дий аьнна хIама дац, яхаш. Бахьанаш: экономически халонаш, унахцIено лораярга дIаухийтар кIезигдаь.

Э. ЧЕПОРОВ,
АПН соб. корр.
Лондон.

«Иштта ва-кх со, Хидиров!»

РЕЙД

Тика чу ваьннача сага дог гIоздоал продавец шийца безаме, хьашт дола товар лаха из оавцагIваьлча, ийцача хIамац хоза ловца боаккхаш цо ше дIавахийтача. Наьха дегаш чIоагIа доастаду, тоам бу хозача дешо. ХIаьта боагIа мах ийса дIаэцар а тараз лерттIа озар а наха хьалхашка продавеца сий лакхдеш хIама малий.

Укх деношка тха рейдови бригада хилар Наьсарен района цхьайолча тикашка мах мишта бу хьожаш.

Хоза лостам баь, паргIата яр «Электроинструмент» заводе кхачан продукташ йохкача тика чу. Юхь тIара велавалар дIа ца доалаш наха эша кхачан продукташ дIахецаш болх бора тика заведующе Муталиев Мехьте. Массанена товр де хьожар из. Цо мах ийса бой хьажа ткъаь сома продукташ ийцар оаха. Цхьа кепиг сов ца доаккхаш продукташ хьахийцар тхона Мехьте.

Ткъо шу гаргга ха я Муталиева торговле болх бу. ХIаьта, цу тика тIа из латта а да массехк шу. Ийдархой раьза ба цунна. Мехьте дика вIаштIехьдоал царцара гIулакх. Цудухьа цунах лаьца дег тIара дIайха дешаш оал цар. Жалобайи предложенейи книжка тIа дукха баркалаш да Мехьтена яздаь. Масала, Наьсар-Керте бахача новкъосташа Могушкова, Леймоева, СурхотIарча Муцольгова. Иштта кхы дуккхачар тика заведующи могавеш яздаь дIайха дешаш да книжка тIа.

Иштта раьза хилар тхо БурокIаларча №-65 йолча кхачан продуктай тика чу болх беча Гойгова Азайна а. Пхийтта сома оаха хIамаш ийцача, цо тхогара дIанийца ахча а хилар доагIачул кепиг совгIа дацар. Иштта дика порядок яр цу чу а. Iалаьмате нахаца безаме, Iимерза яр Аза.

Цу шин тика тIара гIулакх иштта дале а ийрча, наха гоама дола хIамаш гучадаьлар тхона кхычахьа. Советски торговле бокъонаш телхаераш, наьха хьакъ даа гIертараш хIанз а дIабаьннабац. Масала, Экажкъонгий - Юрта кхачан продуктай тика тIа ниисделар тхо. Цу тика заведующи волча Кациев Бексолтагара а кхычахьа санна хIамаш ийцар оаха. Мах ийса баьккхар тхогара продавеца. ХIаьта тараз харцахьа латтар. 9 кепиг маьхха конфеташ ийшар. Цул совгIа тика чу бIеха яр. Продукташ тIа мах тIабола цхьаккха этикетка яцар.

Кхы дикагIа да ала дацар цу юрта промышленни товараш дохкача тика тIа тхона дайна хиина сурт а. Бакъдар аьлча, мах совгIа баккхаизар укхаза а. Цхьабакъда, прилавка тIа доацаш складе улла наха чIоагIа хоатташ дола товар гучадаьлар тхона. Масала, кхалнаьха импортни 10 кофта, маIача наьха импортни 10 плащ, кхалнаьха импортни 12 коч, кхыдола товар корадир тхона тика складе.

— Саго дIаэцаш дац уж товараш, цудухьа арадахац оаха уж витрина тIа, — яхаш бехказа бувла гIерт тика заведующи Муталиева Хьабидати, продавецаш Муталиева ПIаьтIамати, Сапралиева АсмаIи.

Из деррига а кIориг долаш дар «Лоаман Iуйре» яхача кафе тхона дайнар. Сайрийна пхи сахьат даьнна ха яр тхо цига ниисденнар. Массаза санна дуаш - молаш дукха нах бар кафе. ХIама дуаш багIачарех маларах веха саг вацар. Цхьабакъда, низткъа мара мотт хьа ца лувш вар цу кафе буфетчик Хидиров Хаматхан. Цхьа шуша къаракъ а цунна кхалла хIама а йиихар оаха буфетчикагара. Къаракъ буфета чу дохка цун бокъо йоацилга ховш дар тхо. ХIаьта а цо фу ду хьажа дийхар оаха из.

— Хазман, хьаял укх «берташта» цу кухне латтача къаракъах цхьа шуша, — кухне дIачу кхайкар Хаматхан. Дукха ха ялалехьа, цо аьнича бесса, «Экстра» шуша яхьаш кухнера араепа кхалсаг. Цул тIехьагIа буфетчика ше хьаелар тхона цхьа чIегилг колбаса. Оза а ца озаш. Оаха ийнача хIамах ворхI сом даьккхар тхогара цо, доагIачул ши сом совгIа.

Оаха бена цикъ шийна байзачул тIехьагIа шек дIа а валанзар Хидиров. — Шун хьа мара дIамаргла-кх аз ер пела, — аьнча дизза коньяка пела Iочухоадир цо. Цул тIехьагIа геттара сихвелар буфетчик. Минута ялале аравьаккхар зала чу мел вагIар.

Акта тIа кулг язде, аьнна оаха шийгара дийхача, цу тIа яздаьр фуд хьажа эттар буфетчик. Ше йийша ваьлча, аэккъал ваха вела а венна этттIаяь Iоккхессар цо акт. — Иштта ва-кх, со Хидиров! — аьлар цо халла мара хьакарчаш боацача меттаца. — Со горсовета депутат а ва, хам а бац шун цхьанне а.

ХIаьта оаха дIатеххача цхьаккха депутат а хиннавац маларах виза буфетчик.

Иштта «концерт» дар буфетчика Хидиров Хаматхана тхона оттадаьр. Хьожаргда вай Назрановски райпо кулгалхошта пох фу хет.

«Сердало» газета рейдови бригада:

М. ТОЧИЕВ,
Наьсарен района госторгинспекце штате воаца инспектор;

М. КОСТОЕВ,
Назрановски райисполкома торгови комиссе член;

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ШОАТТА ДЕН ОАГIУВ

Керда стихаш

ГIорваьннача гIалгIай советски поэта Яндиев Джамалдина цIи Нохч-ГIалгIайчене яйза ца Iеш, вай берригача боккхача мехкарча поэзи езараштa а дика йовзаш я. Из цкъа санна дуккхаза а белгалдаьхар ноябрь бетта Грозне хиннача РСФСР писателий Союза правлене секретариата выездной заседане къамаьл даьча поэташа, писателаша, литературоведаша. Поэта стихаш наха эшаш хилара, цу поэзе царна вахар дикагIа довзара гIо де, цар дегашка Даьхенцарча безама сийрда ала лотабеш хилара гешал деш да дукха ха йоанцаш Яндиев Джамалдин ваь 60 шу дизар вай республике дезарца дувзаденна «Сердало» редакце книжкаш дешараша кхаьийта каьхаташ. Тхога яздаьд дешархоша, студенташа, къонача поэташа.

Иштта, Веданарча нохчий къоначa поэта Ш. Хасарова яздy, массехк шу хьалха Советски Эскаре гIулакх деш хилар ше, яхаш. Поэта стихаша шийца цхьана гIулакх деш болча новкъосташтa юкъера доттагIал чIоагIдора, Даьхен гIулакх дара декхар цIена кхоачашдара тIахьехар, йоах Ш. Хасарова. ХIаьта Ставрополерча А. Чернова редакце яйтай поэта хетаяь эрсий меттала язъяь стихаш.

Газет дешараштa ловш хиларах тахан оаха кепатох Яндиев Джамалдина керда стихаш.

Джамалдин ЯНДИЕВ.

НОВКЪОСТАГА

Дицмаделахь шерашка
бахача истаро
Гота боал кIоаргагIа
тоссилга,
Дег тIара доагIача хозача
дешо
Лакха лоам бошабаьб
аьннилга.

Шийн илли цкъаза декаде,
цкъаза делхаде
Поэта ца ховш хилча из
поэт вац,
Агачура деха бер тхьовсаде
Накха ца хьекха нана а нана
яц.

Уйла яь, дега йIовхал
дIаенна
Ца даьккхака илли хул
доастама.
ДоагIача хина хьарсам
лаьгIденна
Хилча хьайра а хул меттаза.

Дицмаделахь шерашка
бахача истаро
Гота боал кIоаргагIа
тоссилга.
Дег тIара доагIача хозача
дешо
Лакха лоам бошабаьб
аьннилга.

* * *

Массаза лувжаш гув тIа
вийннав
Атта е хала хиннабале д.
Массаза мухалегIа чуихав.
Iаманза говр мо гора ухе а.
Хьо шортта, атта аха
гIертарах
Цкъаза шаьрача наькъ тIа
а ког дIаккхет.
Ахкан бийса баьде оттарах
Дийнахьа сийрда малх
хьалкхет.

Хало, оатто сона яйза ца
хилча.
Сай вахар сона вахар
хетаргдацар.
Дикадар. во дар ла ца
мегача
Айса леладаьчох со
вашаргвацар.

КХАЛСАГАГА

Бицбеннабац, сона цхьан
хана
Вай мерза биа бIайха безам.
Сардам ца боаккхаш нанна,
даьна.
Лаьтта ца божабеш бIорга
тIадам.

Йижа бийса, из гIетта Iуйре
Вайна ягIацар энгар хинна.
Кхоаненга хьежар безаме

Дег тIара яхаш баркал
заманна.

Ваш шераш дIаиха хиларах
Из ха хьона йицъенна хила
мег,

Цу къоначa вай безамах
Со-м хIанз а наьнах бер мо
хьег.

Вайнаьха юмор

БЕРРИГА-М ХУРГБАЦ!

—Дайнар а лочкъадаьр а тохкаргдолаш шун боахамаш лораде ха оттадаьд аз, — яхаш, нахагара ахчаш доахаш хиннав цхьа пирстоп.

— Сийсара отара чура баьккха цаI мара боаца етт бигаб са. — Iайх оттабаьча хаьхошка из юхаметтаоттабайтар дехар аз, — аьнна, пирстоп волча ваха хиннав цхьа къе саг.

— Мегаьд, волле хIаьта, хьожаргда вай цу гIулакхага, — аьнна, къеча сага коа венача пирстопа зийнад етт чура баьккха хиннача отара ниI дIакъувлаш гIув а боацаш йолга.

— ХIа-хIа, воше. етт бигара бехк-м хьа хьай ба! ГIув а боацаш лоаттадеш хулий из отар? — аьннад, цу гIулакха башха сагота воацача пирстопа.

— Беррига-м хургбац?! — яьхад вокхо.

СЕННА ВОЙТАР!

МоцагIа цхьан жерал яьгIача сесаго хьужаре деша вахийта хиннав шийн цаI мара воаца зIамига кIаьнк. ХIаьта цхьан дийнахьа даггар цун лерг а увзадеш, шийн Iаьдалах цунна хьехам беш воаллаш хиннав молла.

— Лоам хьалъоза, поминтIала! Лоам Iооза, поминтIала! — яьхад цо кIаьнкага.

— Из лоам хьалъоза а могаре, тIаккха из лоам Iооза а могаре, ер цаI мара воаца сай кIаьнк аз укхаза сенна войтар? Воллелахь, са кIаьнк! — аьнна, шийн воI цIавигав цхьан дийнахьа из сурт зийнача сесаго.

ТХЬАМКА ДОАГАДИЧА

— Фу маьл хургбар-хьогI цхьа йоккха токхор хиллал дола дика кийчдаь тхьамка доагадаьча сага! — хаьттад Цагена цхьан моллага.

— Воддашехьа а ялсмала гIоргвар-кх! — аьннад цо дувцачох дика кхеташ воацача молла.

— ХIаьта укх мерий кIала из доагадаьр ва-кх хьона со, — яьхад доккхала санна шийн мекхах кулг а хьекхаш, Цагена.

IА-М ДОАГIА

— БIу боагIа вайна, ваделахь, — аьнна хиннад цхьан саго чуийнна Iан доакъар хьокхаш воаллача Цагенага.

— БIу боагIа-багIац хац сона, — яьхад Цагена, — цхьабакъда дийна мел висачунна тIадоагIаш Iа-м да!

КЕРДА ШЕЛАЛ

Водача-воагIача хьаьшана лаьрхIа кийчдаь къаьстта цIа поаттадеш хиннад хьалха вайнаха. Хьал-торо ца хиларга хьежжа, наггахьа мара цIи ювзаш хиннаяц цу чу. Иштта дерригача Iай а цIи ювзанза долча хьаьшийн цIагIа цхьан фусам-дас магIаваьккха Iохоаваь хиннав Цаген.

Дакар а денар а хаьттачул тIехьагIа, а ювзаш цIи а йоацаш, е еш кхы Iалашо а йоацаш, каст-каста араваьле юха чувоагIаш, шийн тIехкарах пIелг а тессе, фусам-дас хоатташ хиннад:

— Саготлой хьа, Цаген?

Иштта араваьнна юха чува фусам-да дукха гоавеннача хана, «хIаьта а кхы дукха шийлагIа мича хургья укх чу», аьнна хийтта Цаген, цу цIен деррига кораш а дийла Iохайнав.

— Эъ, Цаген, хIанз фу де воал хьо? — хаьттад хьачувоаллаше а из зийнача фусам-дас.

— Даьра воал, воше, керда шелал мукъагIа укх чу хьачуяйта, — яьхад Цагена.

ДIаяздаьр Або МАЛЬСАГОВ.

Уж юрта болх беш хургба

Нохч-ГIалгIай респотребсоюза кооперативни профессионально-технически училище чакхъяьккхараш болх беш боацаш, хетаргахьа, цхьаккха а моттиг хургьяц вай республике. Уж ба кхачан а промышленни а товараш лохкача тикашка, столовешка, районний заготконторашка.

Духхьал укх аьхки цу тайпара 337 болхло дийша вьннав училище. Цул дукхагIа ба тIадоагIача шера дийша бовла безараш а.

Шоай хургбола болх кIоаргга Iомабара эшаш мел долчунца Iалашбаь ба училища дешархой. Училище я тайп-тайпара оборудовани латта кхачан а промышленни а товарий, советски торговли вIаштIехьъяккхарен цун техникен кабинеташ, гIемен дешар хьехара технически средствайн кабинеташ. Иштта укхаза я кулинарий кабинет а дешархоша практика чакхйоаха кхо столови а.

Укх гурахьа кхыйолча дешара заведеней дешархойн студенташи санна хургбола кооператораш хилар юрта боахама болхлошца хьувкъам чуэцаш. Надтеречни районерча «Братский» совхоза болхлошта комсаш чуэцача гIо дир цар.

ХIаьта къа дика а хьийгар. Группашта юкъе социалистически яхь а йоаржаяь къахьийгача цар ши эзар тони комсаш гулийр. Болх иштта дика барах совхоза дирекце училища дешархошта елар телевизори ахчан совгIати.

ДикагIчарех лоархIаш я укхазара художественни самодеятельноста коллектив а. ХIанз из кийчо еш я кастта хургйолча республика кооператорий художественни самодеятельноста хьажарга

М. САЛМАНОВ.

СУРТА ТIА: товароведене урок чакхйоаккхаш я хьехархо Н. Н. Кочнева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ШОАНА, ДАЙ-НОАНОЙ

ИЗ ХАРЦАХЬА, ХАРЦАХЬА ЛЕЛА КIАЬНК...

Цу кIаьнка. цIи Гирихан я. Наьсаречa цхьан школе деша вагIа из. Ханага диллача бархIлагIча классе хила везе а хIанз а ялхлагIча мара вац. ЙиъйлагIчен пхелагIчен классашка шишша шу даьккхад цо. ЯлхлагIча а вац дика дешарех. Цун цIерацa дувзденна да харцахьа мел дар.

Классе хьехархочунга урок чакх ца йоаккхийтар. берашка ла ца дувгIийтар малав? Гирихан ва. Кизга бIалга бохабаьр, наIара урс хьийкхар малав? Юха а Гирихан.

Гирихан юкъе воацаш даь во хIама цхьаккха да а дий?! Дац. Цо духхьал ше даь деце а цун питам юкъе боацаш-м дац. Иштта из хиларах шек бац хьехархой, царна иштта хетарах бехк баккхац лаьша а. Боккъала бакъдар аьлча, кхы харцахьа хила йиш йоацаш харцахьа кIаьнк ва Гирихан. Өттабаьб цо хьехархой, кIордаваьв из ерригача школана. ХIаьта даьша йоах: «Из нийсве гIерташ тхоашта могар даьд оаха».

Шоашта могар цар даьлга ховргда кIаьнка букъ тIара коч хьалъозе. Букъ бIоаххала сийна шувнаш дада цун дегIа тIа.

— Кхы тха де хIама дац цунна. — Оаш шоай безам бар де. Шоашта лойя эккхаве а вита а тхогахьара мукъа да шо.

Иштта да еттарца-Iеттарца кIаьнк кхетаве гIерташ даьша ду новкъостал. Аз хьалхарча статьяш тIа ма-аллара харцахьа кхетам ба цу тайпарча даьша бера дур. Школера Гирихан дIаводаккхилга-м хала гIулакх дацар. ТIаккха дIахо фу хургда? Мишта хургба цун вахара нийкъ. Даьша санна кулг тесса, «нийсача новкъа ма-валва хьо», аьнна вита йиш йий из?

Цхьаккха дика гIулакх, цхьаккха дог доахилга яллацхьогI Гириханах? Йоалл. Цох йоахка во оамалаш йиццйолийте дикадараш корадоагIаргда цуигара а.

Цкъа-дале, Гирихан унахцIена, денал. гIулакх долаш кIаьнк ва. ШозлагIа-дале, цун хозача юхьа тIа сийрда къегараш хьаькъале бIарган да. ХIаьта кIезига цунна ше Iомаяь во оамал йиццьеннача хана моллагIа цхьа гIулакх тIадиллал цо дой хьажа. ГIадваха, сиха кхоачашлергда. Камаьрша а къахетаме а ва. Шийга дар кхо ца деш декъаргда. «Цхьа халахетар сага хилча бIаргах хий Iодолалу. Бакъда ваха бIаргагIаш велкаргвац Къайлавоал. нахага дог хай тац». — йоах нанас.

Кхы фу доал Гириханах дика? Дуккха дика гIулакхаш доахь Гириханах. Бакъда цунах йоахка дика оамалаш гучаяха ха деза. Шийгара лехар гучадоакхх сага, шийгара дехар лу. Дикадар лехе—дика а. во дар лехе—во а.

Горьке яздаьча цхьан дувцар тIа вокххача саго Лукас йоах къуга маьре яха кийчлуча Наташайга. «Каст-каста цуига дика зIамига саг ва хьо яха йиш ма лелахь». Из маьре йодар ше къу хинна ца Iеш, къуна воI а ва. Каст-каста из дика хилар хьалхадаха хIана йоах вокххача саго дика кхетадеш да.

ХIаьта Гириханага духхьа яьхадий «дика ва хьо»? Хьагучох, кIезига яьхад. ЦIагIа а, бакъдар-дувце школе а. ДукхагIа йолча хана гучаяьхараш во оамалаш мара хиннаяц. Массаза гаи вайна берах, сагах доалла дикадар. ХIара сагах йоалла дика оамал хьагучайоаккхаш, из ларде а лоацаш во дар тоIаде. дIадаккха хац е цхьайолча хана лац вайна Бокъо йоацаш гучадоах нийрча дар, из хьалсувсаду. ХIаьта сагах доалла дикадар, эшаш дар хьалхе ца деш дут. Во оамалаш цIаьхха, дагадоацаш летаиш Гириханах. Уж оамалаш, хьалхагIа вай аьннача тайпара. бера хьалхарча дийнахьа денз дас-нанас беннача кхетамга хьежжа из хьалхкерца цхьана дегIамхай.

Гирихан цхьаьнца бахьан долаш дешара тIехьависав. ХIаьта из тIехьависар бахьан къоастаде декхар укх статья тIа аз сийна хьалхашка оттадьдац. Цхьаькха-м аргда аз. Тахан цун мелла дика деша безам бале а из цунна хала хургда. Цу гIулакха боарам боацаш дукха къахьега деза эггара хьалха цун шийн, хьехархой, даьй.

Цул совгIа ер а-да теркалде дезаш Цун ханара бераш хулача тайпара кура волча кIаьнко фу де деза? Мишта лела веза из школе шийн новкъосташта юкъе? ДIахайтаргдий цо новкъостащка, классе ягIача йиIигашка шийн аьттув ца боалача дешара ше сагота хилар. Е дешара шийна классе дагIача берашца дIанийсвала ца моге а кхыча гIулакхашта хьалхе лелае гIертаргвий из? Шийн дог дIа ца хайта гIертача кIаьнко цхьацца киловталаш ултаю. Новкъарле ю урок дIахьехаш воаллача хьехархоча, дитац деша гIерта бераш.

Ше воккха а корта мукъа а хилар нийсархошта дIахьокха безам болча цо цхьайолча хана вIалла ше ца даьр а ше дергдоацар а дуьц.

КIаьнк кхетаве гIертарах кхы хIама а ца хулаш цун оамал дикагIа йовза, дага волаш, Гирихан цкъа шоайшига чувийта хиннав школа директоро. Беро шийн дог-уйла атта хайтац. Из ха гIерташ цхьанца бахьан а долхаш каст-каста чукхувлаш хиннав цо из шоайшига. Цкъа из иштта директор волча а хинна аравальча шийга бераша «фу де ух хьо из волча?» аьнна даьча хаттара жоп луш Гирихана аьлар:

— Фу де ух мотт шоана, Iовдалаш? Къаракъ мала ух-кх Са даьсара хIанз а мавоагIа со директорца се визалца къаракъ менна.

Из дар цун ше берел тIеххилар дIахьокха гIертилга. Цуна гIертар из хьалхле яккха. шийн сий лакхле.

Гирихан а цунах йоахка дика а во а оамалаш кхы а юаца йиш яр. Бакъда, сона хетачох из дIахо вувца ца везаш вайзав шоана.

Бийцача бакъахьа бараш-м цу кIаьнка даьй бар. ХIаьта фу аьнна, мишта бувцаргба уж? Фу ала йиш я «ХьунагIара Iойоалаяь ча а ма кхетайой, е цхьа бер кхетаде магац шоана?» яхача даьшка? Даьшта хайча бакъахьа да; цкъа-дале. Гирихан школе цаI ца хилар. Классе шовзткъа дешархо. школе цхьа эзар гаргга бер да. Бакъда, деррига ховш, массанахьа низ кхоачаш хьехархочун хила йиш хилча-м берий нраз дар Ер статья ешаш болча даьшта-ноаношта ма мотталда аз хьехархошта бехк тIера боаккх аьнна. Баккхац. Со ала гIертар — царна новкъостал де дезараш. шоай берашка хьежа безараш эггара хьалха дай ба яхилга да.

ХIаьта хьехархочо, школо беррига шийн бола низ тIабохийташ хилча, шийгара доагIар даь яьлча фу де деза? Цхьаккха дийча тоалуш воадар школера дIаваккха а йиш я. Из дега шод а бий данза ца боалаш наггахьа мара хьехархоша, педсовето деш хIама дац. ХIаьта Гирихан а, Гирихан моргаш а школера дIабаьхача дикагIа хилац.

Школо, хьехархоша шоай аьттув баларга са а тувсаш шоашта могар ду Гириханах саг ве гIерташ.

Бераштa нийсса кхетам балар духхьал цхьан дезала хинна а ца Iеш ерригача общества декхар да. ХIаьта а наха из бала кач ца а бехкаш бакъахьа да даьша-ноаноша шоай декхар диза кхоачашдича.

А. ЦИЦКИЕВА,
Къамий школай Iилма-тохкама института Нохч-ГIалгIай филиала Iилман болхло РСФСР халкъа образоване отличник.

Тахани кхоанеи хургда

11 декабрь.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 15.00 Лекционни зал. «Советски Калмыки» яха лекци. 18.00. Халхарий зал. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. «Сигала бесара экспресс» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт.

Химикий культура Дворец. УнахцIенон группа йийлла урок. 10.00. Спортивни ловзараш. 15.00. Духовой оркестро дIалокхаргъя нохч-гIалгIай ашараш. 17.30 — Юриста консультаци. 18.00. «Съездагара съездага» яха радиожурнал.

Просвещене болхлой ЦIа. 12.00. «Калмыке писателаш» яха книжкай выставка. 14.00. «ДегIяухаши тоалуши латт социалистически Калмыки» яха беседа.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 17.00. «Орбита» яха кинолекторий. Документальни фильмаш гойтаргда. 18.00. № 3 йолча берий музыкальни школа концерт.

12 декабрь.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.30. Кинозал. «Заманхо» яхача кинотеатре хургда «Дунен тIа гIолла никъ беш ва ялх саг» яхеи «Золушкана дола кхо бIар» яхеи кинофильмаш. 12.00. Халхарий зал. Керда шу дездарга кийчо еш хургья «Сийг» яха клуб. 12.00. Берий отделени «Пионераштурпалаш» яха беседа. 18.00. Халхарий зал. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш хургда «Къона ленинхо» яха кинотеатр. 12.00 — 14.00. Бераштa лаьрхIа сакъердаме ловзараш хургда. 16.00. Книжкаш деша зал. Кердача книжкай обзор. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. «Сигала бесара экспресс» яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт.

Химикий культура Дворец. 9.00. Шахматех йола йийлла урок. 11.00. Фаьлгай дунен тIа никъ бар. 12.00. «Калмыцки АССР Российски Федераце вежарий дезале» яха беседа. 14.00. «Дукха беза писателаш» яха литературни викторина. 18.00. «Съездагара съездага» яха радиожурнал.

Просвещене болхлой ЦIа. 15.00. «Са Даьхе — СССР» яха кинолекторий. «Довзаш а хила кхоачаш а де хьай Даьхен законаш» яха документальни фильм.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 10.00. «Аьрзелг» яха клуб. Спортивни ловзараш. 11.00. Болх беш хургда «Чебурашка» яха кинотеатр. 17.00. «Орбита» яха кинолекторий. Документальни фильмаш гойтаргда.

ВIАШАГIКХЕТА МОТТИГ—ГАВАНА

Москве хьакхайкадаьд 1978 шера Кубе хургйолча кагирхойи студентийи Дерригдунен XI фестивала Советски кийчон комитет (СПК) вIашагIъелла хилар. XI фестивала СПК председателалла чIоагIваьв ВЛКСМ ЦК Хьалхара секретарь Тяжельников Евгений; председатела заместителалла — СССР кагирхой организацей Комитета председатель Янаев Геннадий.

Укх шера ноябрь бетта юххье социалистически мехкий кагирхой организацей кулгалхой Совещани хилар. Цига дакъа лаьцараш тIаийцар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Совещане яьча дискуссешка лоархIаме моттиг дIалаьцар хургйолча фестивала социалистически содружества мехкий кагирхой организацеш кийчъяра дешаша. Ховш ма-дарра, социализма мехкий кагирхой Дерригдунен фестивалаш яра тоъал опыт я — цу итт форумах бархI социалистически мехкашка ма-хиннайий.

ХIаьта хургйолча XI фестивалах лаьца дийцача, цун кертера белгалагIа йола оагIув сенах латт аьлча, из латт, американски континенте из эггара хьалхара фестиваль хургхиларах. Цулухьа кхы а лоархIамегIа да, дунен демократически кагирхой вIашагIкхета моттиг укх континента исторе чухь эггара хьалхара социалистически пачхаьалкхе хургхилар. Цу дешай хьакъехьа ше дувцача хана, КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, социалистически мехкий кагирхой союзий кулгалхошца ше вIашагIкхийттача метте аьлар: «Фестивалий болам Iалаьмате боккхача лоархIаме ба, цудухьа геттара дика да хIанз хула фестиваль духхьал Кубе, социалистически Кубе хургхилар. Со дог тийша ва, из решени революционни ПаргIатон гIайрено дика тIаэцаргхиларах».

Александр КОТОК,
АПН корреспондент.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 декабрь
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. Iуйранара гимнастика. 9.30 — БТ. «Абвгдейка». 10.00 — «Дай-ноаной шоана». 10.30 — БТ. Шун письмоех йола музыкальни программа. 11.00 — ДикагIа дола товараш — дукхагIа. 11.30 — БТ. «Музыкальни абонимент». 12.05 — БТ. Литературни дешараш. Некрасов. Поэмаш. 12.45 — БТ. Концерт. 13.30 — БТ. «Спортлото» тираж. 13.40 —БТ. Художникех дола дувцараш. 14.20—БТ. «Салтан пачхаьагIа бола фаьлг» яха художественни фильм. 15.50 — БТ. «УнахцIено» яхача программа почта. 16.20 — БТ. Концерт. 16.45 — БТ. Шахматех йола СССР чемпионат. Ахшарумова. 17.00—БТ. «БIаргагушлар — теша халадар». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — БТ. Мультфильмай программа. 18.45 — БТ. Советски иллей концерт. 19.10— БТ. «9-гIа студи». Телехьажархошта жоп лу. Передача дIахьу политически обозревателa Зорина. 19.30 — БТ. «Госпожа Бовари» яхача телевизионни художественни фильма премьера. Хьалхара сери (Франци). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — БТ. «Нувель де Моску» яхача газета приз яккха когсоалозаш фигурни хахкара йола дунен халкъашта юкъера яхь. Спортивни халхараш. 23.00 — БТ. Иллеш доах Дин Рида. Йистеньлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

14.00 — «Телехьажархой письмоех де деза гIулакхаш кхоачашдаьд». 14.15 — Документальни фильм. 14.25 — «Патриот» яха телеальманах. 24-гIа выпуск. 14.55 — «ДоттагIал» яха номер 40-гIа йола киножурнал. 15.25 — Лермонтова цIерагIча республикански драматически театра спектакль.

12 декабря
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — БТ. Бераштa йола Iуйранара гимнастика. 9.30 — БТ. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Советски Союза гIулакх деш ва». 11.00 — БТ. «Орленок» яхача телестуде концертни зале искусства мастераш. 12.00—БТ. «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — БТ. «Ольга Берггольц. «Творчество оагIонаш». 14.15 — БТ. Музыкальни программа. 15.00 — БТ. «Дунен халкъашта юкъера панорама». 15.30 — БТ. «Нувель де Моску» яхача газета приз яккха когсоалозаш фигурни хахкара йола дунен халкъашта юкъера яхь. ДIахьокхаш йола выступлене. Перерывах — кердадараш. 19.30 — БТ. Мультфильм. 19.40 — БТ. «Госпожа Бовари» яхача телевизионни художественни фильма. премьера. ШоллагIа сери (Франци). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — БТ. Йоккхача симфоническа оркестра сахьат. Йистедаьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

13.00 — «Зорька» яха передача. (гIалгIай меттала). 13.30 — Мультфильм. 13.40 — «Хьаькъалца а жIовнаца а» яха любительски фильм. 13.50 — Документальни фильм. 14.00 — «Къона ленинхо» яха пионераштеи дешархоштеи дола тележурнал. 14.30 — Киножурнал. 14.40 — Телехьажархой заявкаш дола концерт (гIалгIай меттала). 15.10 — СССР вежарий республикай денош. Калмыцки АССР. кинопрограмма.

РАДИО

11 декабрь

6.30 — Юртбоахама техникана ремонт еш латт. Надтеречни районера передача (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 —«Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 14.30 — Литературни Нохч-ГIалгIайче» яха радиожурнал (эрсий меттала). 15.00 — Иллеш а къахьегам а цхьана лел. Художественни самодеятельноста республикански фестивалера передача. (эрсий меттала). 15.40 — «Даь илли» яхача Чехкиева Санда повестацара дакъа (гIалгIай меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 18.30 — Советски Эскара бIухой письмоех дола концерт (гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 1—6 градуси. Грозне 2—4 градуси йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ШОАНА, БЕРАШ!
ГРОЗНЕНСКИ ЦИРКЕ

Школашка Iаи каникулаш йолча деношка — укх шера 29 декабре денз 1977 шера 9 январе кхаччалца кердача шера хетаяь йоккха программа
«ШИ ВОЛШЕБНИКИ ДОКТОР АЙБОЛИТИ»
дIахьокхаргья цирке.

Цига дакъа лоацаш хурбга: Дед Мороз, Снегурочка, доктор Айболит, Хоттабыч, Лентяйка, бирса волшебникаш Камбулябреи Бамбулябреи, баба Яга, сакъердаме клоунаш, Азербайджански ССР заслуженни артиста М. Ширване хьалхленца биъ кога тIара «артисташ — бегемот, зебраш, пони, сакъердаме маймалаш, кхыдараш.

Цирка программа йолалу 10, 12.30, 15, 17.30 сахьат даьлча.

Коллективни цирке бахара заявкаш а хьайийо.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ 1977 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗПУЛГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, гIишлошъеча предприятешкарча дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 сом 12 кепиги: ялх бетта — 1 сом 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ЕФ05564. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске 92, Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92. Заказ № 9406.